47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 834 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 15·28 ՄԱՐՏ 1904 10 ՄՈՒՇԱՐԻՄ 1322 — 15 ՄԱՐԹ 1320

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիայի Մայր փողոց, 38

խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ լեռ արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیته‌در
صاحب امتیازی : ارمنیاسی قومی
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Դուռանները համար	108 »	60 »
Ընդարձակմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ տողամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ տողամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱՐԻՔ ՄԸ ՈՐ ՉԱՐԻՔ ԿԸ ԾՆԻ

Ժողովրդային տեւական քաջալերութիւններուն արժանացած կարգ մը հանրային հաստատութիւններ ունինք մենք, որոնցմէ ոմանք բարեգործութեան ձեւին տակ Զարիքի առատահոս աղբիւրներ եղած են, իրենց հիմնարկութեան տարիներէն ի վեր, միմիայն անոր համար, որ այդ հաստատութիւնները չեղած են իրենց նպատակէն և անուղղակի կերպով պատճառ եղած՝ որ իրենցմէ օգտուողները Բարիքին հետ Զարիքն ալ իւրացնեն, ծանալուն հանգամանք մը տալով անոր։

Շատ հեռուները երթալ պէտք չէ անոնց նմոյշները աչքի առջեւ ունենալու համար։

Պոլսոյ թաղերուն մէջ հաստատուած Աղքատախնամ Մարմիններէն ոմանք, որոնք իրենց պատկանած թաղին աղքատներուն հագուստ, ուտեստ, դարման հայցնելու կոչումն ունին, խորունկ ուսումնասիրութիւնով մը պիտի տեսնենք որ Զարիքի մէյմէկ բոյներ եղած են, որոնց մէջ եկած են թառիլ ոտքը ձեռքը բռնող մակաբոյծը, երիտասարդ դատարկապորտը, ընտանիքի հայրը, ու բոլոր անոնք վերջապէս, որոնք մուրացիկի կեղծ դիմակը անցուցած իրենց երեսին, իրենց ներանձնական ուժերը սպառած, արժանապատուութեան զգացումը ոտքի տակ առած, Աղքատախնամի դռունները ափ կ'առնեն գլխիկոր անըմբռնելի սուտերու հրաշալի պերճախօսութիւնով։

Այս շարունակական երեւոյթներուն մէջ, որոնք հանրութեան մը նկարագիրը կը բնորոշեն, Աղքատախնամ Մարմիններէն ոմանք մէյ մէկ միջոց դարձած են հետեւաբար քաջալերելու մոլութեան այն սերմերը, որոնք դէպ ի թշուառութեան կը տանին մարդ։ Ուրիշ կերպով կարելի չի պիտի ըլլար մեզ որակել այդ Մարմինները, քանի որ ընդհանրապէս այս երեւոյթներն են, զոր կը պարզեն անոնք, և քանի որ —քիչ մըն ալ առաջ երթալով— բացարձակօրէն անիմա՛ստ Մարմիններ դարձած են անոնք, հաստատուն գոյութիւններովը Հիւանդանոցին կամ Անկեւանոցին։

Կամ այն է որ Աղքատախնամ մարմինները աւելորդ են մեր թաղերուն մէջ և կամ այն է որ ի զո՛ւր կանգնուած է Եէնի-Ղուլէի այն խոշոր հաստատութիւնը, որուն Հիւանդանոց անունը կուտանք։ (*)

Եթէ առաջինները աւելորդ չեն, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ իրենց բաժինը եղող աղքատներուն, հիւանդներուն թիւովը լեցնել. կուգան յաճախ Հիւանդանոցի արդէն լցուած և ծանրաբեռնուած մթնոլորտը։ Ի՞նչ բանի կը ծառայէ ուրեմն իրենց վէս գոյութիւնը, երբ տարին մէկ երկու անգամ թաղ. Խորհուրդը մըն ալ կրնայ թաղին աղքատ ընտանիքներուն ածուխ կամ միս բաժնել։

Այդ Մարմինները մտածումի ինչ այլանդակութիւնով պէտք է որ քաջալերեն կարգ մը պորտաբոյծ ընտանիքներ, երբ ծայրայեղօրէն դժուար չէ ապրիլը, երբ առաւել կամ նուազ գոհացուցիչ միջոցներ կան, երբ մանաւանդ աշխատութեան դիւրութիւնը դեռ չէ պակսած անոնց մէջ։

Բերայի Աղքատախնամը մինչեւ իսկ որ չքեղ դարմանատուն մը ունի, և միւս թաղերու Աղքատախնամներէն անհամեմատ աւելի հասոյթներ, բացարձակապէս չարդարացներ իր նպատակը։ Հիւանդանոցի պատսպարեալներուն թիւին մէջ Բերայէն եկած աղքատներ, հիւանդներ իրենց տեղը ունին և հաւասարապէս կը վայելեն այն ամէն բարիքները որոնք իրենց թաղէն պէտք էր որ ստանային։

Աղքատներու անհամեմատ առաւելութիւնը թաղերու մէջ՝ երբե՛ք արդարացուցիչ պատճառ մը չի կրնար ըլլալ՝ Աղքատախնամներու այս ընթացքին, քանի որ եթէ Հիւանդանոցին մէջ պատսպարուած Պոլսոյ աղքատներուն և հիւանդներուն թիւն ալ աչքի առջեւ բերենք, լաբիրինթոսային երեւոյթ մը պարզուած պիտի տեսնենք թշուառութեան, ինչ որ անհեթեթ պիտի ըլլար, գոնէ Պոլիսի համար։

Ճշմարտութիւնը այն է թէ աղքատախնամ մարմիններու գոյութիւնը կռուան մը եղած է թաղերու մէջ, աղքատներու թիւին աճեցումին, և հետեւաբար, մոլութեան ալ տարածումին։

Երկարամեայ փորձառութիւնները կը հաստատեն թէ, Աղքատախնամներէ նպաստ ստացողները նոյն այն անձերն են, որոնք տարին տասներկու ամիս կը մուրան։ Շատ քիչ անգամ ճշմարիտ կարօտներու կը վիճակի Աղքատախնամներու նպաստը։

Թաղեցի մը, օրինակի համար, որ առեւտրական ծանր ձախողութեան մը մատնուած է իր անչրջահայեցութեան երեսէն, որ չէ կրցած խոհեմութեամբ վարուիլ իր գործերուն մէջ, դիրքի տապալումի մը ենթարկուած է ի՛ր իսկ ձեռքովը, երբ հիւանդութեան ենթարկուի, Աղքատախնամի դռունները բաց տեսնելով իր առջեւ շունչը հոն կ'առնէ անմիջապէս, որպէսզի ողորմին իրեն, որպէսզի հաց, միս կապեն իրեն։ Այդ Մարմինին գոյութիւնը պատճառ կ'ըլլայ որ այդ թաղեցին մէկդի թողուա՛լ աշխատութիւնը, քրտինքով վաստակելիք հացին գաղտնիքը մոռնայ և ձեռնքով, կեղծաւորութիւնով իր ափերը լա՛յն բանայ հանրութեան։

Ու այն ատեն վա՛յ ան Աղքատախնամին որ չի լսէ իր խնդիրքը, չի փութացնէ իր նպաստը։

—Ազգին փարան է, մեղի պէս թշուառին չի տաք նէ որի՞ պիտի տաք։

Աղքատախնամը կ'ընձեռէ այդ նպաստը, կը շարունակէ զայն տեւականօրէն, ու «Թաղեցին» որ թիւով մէ՛կ էր, հեռագնահետ կը շատնայ, կը շատնայ, մինչեւ որ թաղին քիչ շատ կարօտ ընտանիքներն ալ թշուառութեան երեւոյթներով պարուրուած, անկէ ոսպասեն իրենց ուտելիքն ալ, հագնելիքն ալ, բժիշկն ալ, դարմանն ալ։

Հակառակ պարագային տակաւ, երբ Աղքատախնամը գոյութիւն չունենար թաղին մէջ, երբ այդ «Թաղեցի»ն հասոյթի անաչխատ աղբիւրի մը հոսիլը չտեսնէր իր առջեւ, չպիտի ստորնանար ու ո՛ և է միջոցով պիտի դարմանել տայ իր հիւանդութիւնը, ու անկէ ետք վարժուելով ինքնօգնութեան դաւակներուն ապրուստին համար քարէ քար պիտի զարնէր իր գլուխը, ընտանիքը ապրեցնելու պէտքը պիտի տանջէր զինք չարունակ, գիշեր ու ցերեկ, ու վերջապէս պիտի ստիպուէր իր քրտինքովը վաստկիլ իր հացը։ Եւ երկրորդ՝ չէ՞ր կրնար ըլլալ որ արդեօք այդ թաղեցին իր ձեռք առած գործին մէջ յաջողէր օրէ օր և վերստանար իր այն դիրքը ուրկէ գլորուած էր։ Առեւտրական հրապարակին վրայ ասոնց փորձերը չեն տեսնուած միթէ։ Ո՞րքան ապացոյցներ կը վխտան նոյն իսկ մեր չուրջը։

Հիմա իրաւունք չունի՞նք ըսելու թէ բարերարելու ձեւին տակ Զարիքի առատահոս աղբիւրներ եղած են այս Աղքատախնամ մարմինները, իրենց չրջանաւոր գոյութիւններով և իրենց ընձեռած ա՛յն դիւրութիւններով որոնք անհատին աշխատելու եռանդը կ'սպանեն և առիթ կ'ըլլան մուրացկանութեան աշխարհը խճողելու։

×

Իբրեւ պատուաւոր Մարմին, Աղքատախնամները զեղծանող տարրեր չեն եղած սակայն և իրենց դիմողները հաւասարապէս գոհ ձգած ըլլալու պարագան է որ քաջալերութիւն մը եղած է՝ հանրութեան աղքատ դասակարգին՝ անկէ սպասելու ամէն պէտք։ Այնպէս որ Աղքատախնամ Մարմիններուն գործունէութիւնը չէ՛ որ կասկածի տակ առնել կ'ուզենք։ Ժողովուրդին բարոյական անկումը մեծ դեր կը խաղայ այս երեւոյթներուն մէջ, և լաւագոյն բարիքը այն եղած պիտի ըլլայ որ այդ բարոյական անկումին առաջքը առնուի։ Ասո՛ր համար ալ նոր Աղքատախնամ Մարմիններ կազմելու հարցը պէտք է որ վերջնականապէս ջնջուի մտքերու մէջէն, և կարելի եղածին չափ սահմանափակուի եղածներուն թիւը։

Սկզբունքի մը վրայ է մեր առաջադրած խնդիրը, եթէ ոչ գիտենք թէ ամէնէն նուազ քննադատելի մարմինները եղած են անոնք, իրենց գործունէութեան և պարկեշտութեան տեսակէտով։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՆԱԽԿԻՆ ԱՆԴԱՄ ՄԸ

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

«Արեւելեան Մամուլ» իր 8 Փետր. 1904 թիւին Լրաքաղի կարգին մէջ դպրոցական միջադէպի մը վրայ խօսելով, բացայայտ կը պարզէ ժամանակէ մը ի վեր Վարչութեան, Ուսումնական Խորհրդոյ և Տեսչութեան դէմ տածած չար ոգին. չնչին առիթ մը բաւ է որ յանչ հասարակաց գայթակղական իրողութիւն մը ներկայացնէ նսեմացնելու համար այն ամէն ջանքերը, որոնք կը կատարուին յօգուտ կրթական գործին. այս այսպէս պիտի ըլլայ ամէն անգամ որ Ա. Մամուլի տպարանը նիւթապէս չահ մը չունենայ գործին մէջ, ու դժբաղդաբար ստէպ յաջողած է ունենալ, ի վնաս դպրոցի, պիտոյից մատակարարման և իր գիրքերու սպառման տեսակէտով։

Պէտք է որ դպրոցը իր աղքեցութեան տակ գտնուող վարժապետներով և տեսուչներով կառավարուի, հակառակ պարագային ամէն օգտակար տնօրինութիւնք պիտի խծբծուին, մաքէվելութիւնք պիտի սկսին և հասարակաց կարծիք խանգարելու ջանքեր առաջ պիտի բերուին։

Ա. Մամլոյ սրտին ցաւը շատ մեծ է, իր վերջին թերագրութեան յաջողութիւնը ի դերեւ ելնելուն համար. այո՛, գլխաւորաբար կ'ուզէր որ Պ. Տեսուչը հրաժարուէր և կամ Ուսումն. Խորհուրդը քաշուէր, որպէս զի իր յոյսերը պակուէին։

Զարմանքը չի կրնար զսպել թէ Ինչո՞ւ Ուսումն. Խորհուրդ եւ Տեսչութիւն գլուխ կը ծռեն։ ։ Մէ՛ ըսեր է թէ գլուխ ծռեցին. ո՞վ։ Տեսուչը իր արժանապատուութեան եւ լիազորութեան դէմ նախատուած եւ Ուսումն. Խորհուրդը իր որոշումը փոխելու նուաստութեան զիջած է եղեր. տեսէք ինչ ձեւի և գոյնի տակ կը ներկայացնէ խնդիրը, որպէս զի դիւրազգածութիւնը գրգռէ անոնց, որոնք իրմէ շատ աւելի բարձր ըմբռնումի և ընտիր զգացումներու տէրեր են, և այդպիսի չարաւիրատ գրգռումներէ չազդուելու չափ խելք և լրջութիւն ունին։

Ա. Մամուլ արտաքին երեւոյթէն միայն դատելով, պարզ թիւրիմացութիւն մը իր խելապատակին առթած գոյնովը խեղաթիւրելով, իբր թէ Պ. Տեսչին դէմ ուսուցչական մարմնոյն գանգատները լսելու նպատակ մը վերագրած է, զոր յետոյ փոխած ըլլայ Ուսումն. Խորհուրդը. և իր 5-6 հարցումներուն անտեղի և անհեթեթ հանգամանքները չեն կրնար զօրել գայթակղեցնելու միամիտ ընթերցողները իսկ։

Ա. Մամուլ ծաղրելի ըլլալէ անդին չանցնիր իր այդ խլրտումներուն համար և երբ լիազօրութիւն կ'անուանէ Տեսչին ուղղակի իրաւանց պատկանող իշխանութիւն մը, որու կարեւորութիւնը իբր յանձնաժողովի անդամ, ինքն իսկ ընդունած էր, և ինչ որ աշխարհի ամէն կողմը տարբեր կերպով չէր կրնար ըլլալ։ Եւ կամ եթէ այն տողերը չարակամութեամբ գրուած չեն, չատ բթամիտ պէտք է համարուի, չի կրնալ ըմբռնելու համար թէ Տեսուչ մը վարժապետներու վրայ պէտք է ունենայ այն հեղինակութիւնը, ինչ որ ամէն գործի պատասխանատուն իր ստորադասեալ պաշտօնէից ընտրութեան և ուղղութեան վրայ իշխելու և հսկելու իրաւունքը ունի, ինչպէս Ուսումն. Խորհուրդն ալ իր տեսուչին ընտրութեան և ուղղութեան վրայ, եւն.։

Երբ այս պարզ ու բնական սկզբունքը կը խեղաթիւրէ և Ուսումն. Խորհրդոյ հեղինակութիւնը տկարացած ներկայացնելու կը ձգտի, իբր թէ Տեսչին լիազորութիւն տրուած ըլլալը կրկնելով, խնդիրը մօտէն գիտցողներուն ծիծաղը միայն կը շարժէ. և իր հոգիին ողորմելի կողմը կը ցուցընէ երբ մանաւանդ կ'ըսէ ստուգած ըլլալ թէ Ուսումն. Խորհրդոյ նպատակը ուսուցչական մարմնոյն գանգատներն լսել է եղեր ընդդէմ Տեսչին, մինչդեռ իրենց Տեսուչին կատարեալ հնազանդելու պարտականութիւնը չեչտելու համար էր։

Ինքը գոհ կը մնար անչուշտ, որ Տեսուչը ըլլայ նոյն իսկ վարժապետներու ազդեցութեան ներքեւ, որպէս զի կարենայ իր խաղը խաղալ քանի մը Ենթրիկան վարժապետներու ձեռքով, որոնցմէ ոմանք եթէ տակաւին կրցան մնալ, գլխաւորները բարեբաղդաբար կարելի եղաւ հեռացընել և դպրոցը փրկել չահու վայր դառնալէ ընտրիարդի վարչութեան։

Նոյն թիւին խմբագրականին մէջ եւս ոչ նուազ այպանելի է, երբ Գաւառ. Ժողովոյ լուծումը, պակսած անդամներու ընտրութեան մասին Վարչութեան փութկոտութեան հետեւանքին կը վերագրէ, մինչդեռ Վարչութիւնը Գաւառ. Ժողովոյ դիւանին հետ հաղորդակցելէ յետոյ, ընտրութեան ձեռնարկելովը օրինական պէտք մը չանտեսելու պարտաճանաչութիւնը կատարած էր, և եթէ ընտրութեան հետեւանքն անմիջապէս յետոյ Գաւառ. Ժողովոյ դիւանը հրաժարեցաւ (ինչ որ թերեւս ո՛չ մէկուն ցաւ չի պատճառեց) և արդէն խախուտ Գաւառ. Ժողովոյ մեծամասնութիւնը չի կրցաւ գոյանալ, ասիկայ «Ա. Մամուլ» ինչո՞ւ Վարչութեան անհեռատեսութեան կամ փութկոտութեան կը վերագրէ, փոխանակ վերագրելու այն երկիւղին որ ունէին ոմանք իրենց խարդախութիւնը երեւանին զարնուելէ...։

«Ա. Մամուլ»ը թող քիչ մը ճանչնայ ինքզինքը և գիտնայ թէ Իզմիրցին այլեւս իր անձնական չահերուն գործիք չպիտի ըլլայ, և նոյն իսկ իր առաջնորդական քանտան ՀԱՍԱԿԱՐ կը նկատուի, մի միայն թերեւս իր քանտիտան եղած ըլլալուն համար, այնքա՛ն բերանին այրած է իրենց տեսած փորձերէն։

Իզմիր ԱՐՏԱՇԻՐ

ԿԻԻԼՏԷՍԹԷ ԵՒ ՆԷՎՏԷՍԹԷ

Տեար Թէոդիկ Միհրան էֆ. Արիկեանի լուսանկարը քաշած ատեն, Լուսանկարէն դուրս կարգ մը բաներ ալ մոցուցած է անոր մէջ, որոնք զուարթ անձնդութիւններ միայն կը ներկայացնէին։ Կը զրէ թէ «ԿիլՏեսkսի ձայնական փափուկ տարբերութեամբ մը կը դառնայ կ'ըլլայ Նէվsեսkսէ։ D խաչանիշ և B խաչանիշ Շէֆիլտի գմեւլիները մտքա կ'ինան և կամ W Ֆապէտ և M Ֆապէտ կապար-գրիչները, ու կը ժպտիմ»։ Նէվտէսթէն բնաւ պէտք չունի Կիլտէսթէ ըլլալու, քանի որ արդէն տարբեր պարունակութեամբ և տարբեր մէթոտով դասագիրք մըն է ամէն կողմէ ընդունելութեան արժանացած։ Երկուքն ալ խղճամիտ քննողներու կը մնայ անչուշտ զանազանել B և D և W. և M վաճառանիշները։

Կարապետեան էֆ.ի հեղինակութիւնները անոր Ուսումն. Խորհրդոյ անդամակցութենէն առաջ ալ արդէն վաւերացուած և ընդունուած էին ընդհ. դպրոցներու մէջ։

ՆԷՎՏԷՍԹԷ ԳՈՐԾԱԾՈՂ ԹԻՍԻՒՑԻ ՄԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ 21

ՔԱՍՔԱՍ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎՐԱՑ

ՎԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ.

Տիկին Պարգեւեան, որ ամէն պարագայի մէջ Կռէկուառը պաշտպանելու միտում մը ունէր, ամուսնոյն՝ Հրաչեայի ընծայած արտակարգ կարեւորութիւնը մեղմացնելու դիտումով,

—Այնչափ առաջ մ'երթար, ըսաւ, քիչ մը կեցիր, մօտէն ճանչնանք Հրաչեան, եւ թող բաղդատութեան դիր զայն Կռէկուառի հետ. առաջին տեսութեան մը մէջ ինչպէս կրնաս հասկնալ երիտասարդի մը արժանիքը, կարելի է ճարտար խաբեայ մը, կամ մաքուր հագուստներու և քաղաքակիրթ ձեւերու տակ պահուրտած սրիկայ մ'է. ամէն շառլթանութիւններէ պէտք է խարուիլ։

—Շառլթանը, սրիկան ինքզինքը կը մատնէ, դուն հոգդ մի՛ ըներ, պատասխանեց հասառուն, անանկ մարդը ո՛րչափ ալ ծպտի, ո՛րչափ ալ ձեւերու մէջ պահել ուզէ իր բուն հոգին, վերջապէս չի կրնար կատարեալ կերպով յաջողիլ ու անպատճառ ցալցо մը կ'ընէ պոչը դուրս կը ձգէ տեղէ մը. Հրաչեան եկաւ գնաց, տանկ բան մը տեսա՞ր վրան. մեռոնը երեսէն կը կաթէր կոր. խօսուածքին, շարժուածքին, վարքին բարքին մէջ կա՞ր մազի չափ պակասութիւն մը, Աստուծոյ համար խօսէ։

—Ախ Սիմոնիկ, հառաչեց Տիկինը, գիտեմ, դուն անանկ քիթէն բռնուող մարդ չես, բայց Կռէկուառին հակառակորդ մը ստեղծելու մասնաւոր դիտումով այսչափ կարեւորութիւն կուտաս կոր Հրաչեային. անգամ մը անոր հետ ալ տեսակցէ Կայծակեանի տղուն չափ, տե՛ս ինչ պակասութիւններ պիտի գտնաս վրան։ Հիմակուան սրիկաները, անառակները առջեւաններուն նման անկիրթ, կոշտ, փօքուր հագուած մարդիկ չեն, անոնց մեծագոյն մասը դպրոց տեսած, ՀԷզուներ սորված մարդ գրաւելու արհեստը իւրացուցած բարիձաղիկներ են, որոնցմէ պէտք է զգուշանայ մարդ, երբ մանաւանդ անծանօթ օտարական ալ ըլլայ դիմացինը։ Շիտակը ինչ մեղքս պահեմ, ես իմ մասիս համակրելով հանդերձ այդ երիտասարդին, անոր հետ ընտանենալու կողմը չեմ. մինչեւ որ կատարելապէս չհասկնամ թէ՝ ո՞վ է, ուրկէ՞ կուգայ, ո՞ւր կ'երթայ։ Բարիք մը ըրինք. հիւանդ էր, օգնեցինք, ան ալ շնորհակալութեան այցելութիւն մը տուաւ. այսչափը աղէկ, ասկէց անդին անցնիլը չափազանցութիւն է, անհեռատեսութիւն է, մեղք է։

—Մենք ալ ի՞նչ ըսած ունինք, հարկաւ պիտի հասկնանք ո՛վ ըլլալը։

—Զէ՛, ընտանեբար տուն երթալ գալու արտօնութիւն մը տուիր որ ջիղերս ոտք հանեց, ըսաւ տանտիրուհին բողոքի դառն շեշտով մը. ինչ գործ ունի տանս մէջ, ինչ պիտի ընեմ։ Աղջիկ զաւակ ունինք. իրաւ, մեր զաւակին խելքը գլուխն է, բայց զգուշութիւնն ալ ծնողական պարտականութիւններու ամէնէն առաջինը ըլլալու է, դուն չուկան հետը տեսնուե՛ կրծադիդ չափ, տուն երթալ գալուն հաճութիւն չունիմ, շուկան քուկդ է, տունն ալ իմս է։

—Եթէ լինդիրը հաճութեան մնայ, ըսաւ Պարգեւեան, ես Կռէկուառին մեր փողոցէն անցնելուն հաճութիւն չունիմ, բայց հաճութիւնը մոկ ընող կա՞ս։

—Ինչո՞ւ հարիւր տարուան ազնուական ընտանիքի մը, հին բարեկամի մը մեր ձեռքը մեծցած զաւակը անծանօթի մը հետ բաղդատելու կ'ելլես, Կռէկուառը զաւկի պէս եղած է մեզի առջի օրուընէ ի վեր։

—Եթէ գիտնայի որ անանկ զաւակ մը պիտի ունենայի, բաւ Պարգեւեան, Աստուած վկայ՝ կարգուիլը մտքէս չէի անցներ։ Ինծի համար եթէ խաբեայ մը կամ բախտախնդիր մ'ալ եղած ըլլայ Հրաչեան, հարիւր հատ Կռէկուառ կ'արժէ, այնչափ լուրջ է ու ծանրգլուխ։

Տիկին Պարգեւեան ամուսինը ա՛լ աւելի չդրգռելու և կարճ կապելու դիտումով,

—Երկուքնուս ալ ըրածը պարապ խօսք չէ՞, ըսաւ, նստեր ուրիշի մանչերուն վրայ սիրտ կը հատցնենք, ի՞նչ կ'ուզեն ըլլան, մեզի՞ ինչ։

—Ամէնէն չնտակ խօսքն ալ ադ է, յարեց հասառուն ու մատնատեսակը առանձնացաւ։

Ծնողացը առանձին տեսակցութեան պահուն՝ Վարդանոյշի ու անոր մօր հետ կը խօսակցէր Նուարդ, կրկին անդրադառնալով դերձակատան խնդիրին, որուն ամէն մանրամասնութիւնները կը պարզէր անոնց։ Եւ սակայն երեւոյթները փրկելու մտքով միայն կը խօսէր գեղանի աղջիկը, միտքը բոլորովին զբաղած էր երկու երիտասարդներով, որոնք զիրար կը հեռապնդէին յիշողութեանը մէջ։ Կռէկուառի համար հասակակից բարեկամի մը համակրանքը տածած էր միշտ, գիտնալով հանդերձ անոր թերութիւնները և այսօր օտարականի մը ներկայութեան զայն ակամայ անտեսելը խղճահարութիւն կը պատճառէր սրտին և կը ղղջար անհեռատեսութեանը վրայ։ Միւս կողմէ Հրաչեան բնաւ չէր հեռանար երեւակայութենէն. անոր ձայնին վճիռ չեշտը կարծես դեռ կը հնչէր ականջին մէջ և ակամայ կը ստիպէր զինք միշտ անով զբաղելու։ Իրաւ կենցաղագէտ օրիորդ, իրաւ մեծահարուստ ընտանիքի մը յարգուած զաւակը հարիւրաւոր երիտասարդներու այցելութիւնը ընդունած էր իրենց բնակարանին մէջ, և սակայն անոնցմէ և ո՛չ մէկը կրցած էր այսչափ տեւական ազդեցութիւն ունենալ սրտին ու մտքին վրայ։ Արտակարգ զօրութիւն մը, մոգական հմայք մը ունէր կարծես հիւանդութենէ նոր ապաքինած այս տղան, որ կրցած էր առաջին տեսակցութեան մէջ իսկ իր տիրապետութեան տակ առնել այնչափ վէս ու խրոխտ աղջիկը։ Նուարդ այս անհարկի մտածումները մտքէն վանելու դիտումով, ալ աւելի անձնատուր ըլլալ կ'ուզէր իր չքաւոր հիւրերուն, և սակայն դաղափարները կը ցնդէին ու պէտք կը ղղար վայրկեան մը առաջ խօսածը կրկնելու։

Վարդանոյշ լի՛ ու լի՛ կը զգար Նուարդի չփոթութեան պատճառը, բայց չէր գիտեր թէ, երիտասարդներէն ո՞րն էր անոր միտքը զբաղեցնողը։ Կռէկուառի հանդէպ համակրանք մը նշմարած էր անոր քով, բայց Հրաչեայի այցելութեան պահուն Նուարդի այս վերջինը մոռնալը տեսնելով, անատուդութեան մէջ մնացած էր և չէր կրնար վճռել թէ անոնցմէ որո՞ւն վրայ կը խորհէր իր պաշտպանուհին։ Իսկ ինչ զգացումի խնդիրները բոլորովին բարձի թողի ըրած, ուրախ էր որ Նուարդի նախաձեռնութեամբ պիտի ազատէր անտանելի թշուառութենէն ու՝ մարդկային աշխատութեան մը պիտի ենթարկուէր, ինչ որ բաղդատութեան դնելով օրական մէկ քանի ղրուշի փոխարէն չուկայի կար կարելուն հետ, նախանձելի երջանկութիւն մը կը սեպէր։

Նախկին սեղանաւոր Ադամեանի աղջիկը՝ Նուարդէ ո՛չ նուազ հրապոյր ու գեղեցկութիւն ունէր. սակայն յատկապէս անզգայ ձեւացուցած էր զինքը երկու երիտասարդներուն ալ առջեւ, որոնք Նուարդէն գաղտագողի զայն դիտելէ ալ չէին դադրեր, երբ առիթը ներկայանար։ Ուշիմ և խելացաս աղջիկ էր Վարդանոյշ, դատողութիւնը, դաստիարակութիւնը բարձր, ուստի իրենց այս խնարհ վիճակին մէջ, ո՛ և է հարուստ ու արժէքաւոր երիտասարդէ՝ իրեն ուղղուած սիրային ցոյցը՝ բացարձակապէս նախատինք կը նկատէր, ու անտանելի չքաւորութեան մէջ գտնէ արժանապատուութեան վիրաւորանքի ալ չենթարկուելու զգուշաւորութեամբ, անզգայ արձան կը ձեւացնէր զինքը։

Մայր ու աղջիկ մինչեւ իրիկուն Պարգեւեաններու բնակարանին մէջ անցընելէ ետք, ուրախ սրտով վերադարձան իրենց անուշ տունը, ուրկէ մօտ օրէն ազատելու յոյսը զօրացած էր հիմա իրենց մէջ, մօտաւորապէս բացուելիք դերձակատան շնորհիւ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՔՕՐԷԱՅԻ ՄԷՋ

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ

ՌՈՒՍ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

(Եւրոպական վերջին թղթաբերով առնուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ծարուն ձեւաբար):

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, Մարտ 22.— Բորթ Արթուրի ռմբակոծութեան ժամանակ Եկեկարական Ծայրին վրայ գտնուած մարտկոցին հրամատար ռուս սպան հետեւեալ գրաւոր նկարագրութիւնը ղրկած է հոս, վառ գոյներով պատմելով վերջին ընդհարումը.—

«Պայծառ արեւոտ օր մըն էր: Մանրիկ ալիքներ թեթեւ մը կ'ուռեցնէին կապոյտ ջուրերուն երեսը: Ցանկարծ փոքր բիծ մը նշմարուեցաւ հորիզոնին մչուչէն դուրս: Ընդհուպ ուրիշ բիծ մը անոր միացաւ, և ապա ուրիշ մը. մինչեւ որ տասնեւհինգ մարտանաւեր տեսնուեցան: Երթալով մօտեցան, հետզհետէ խոշորնալով, մինչեւ որ վեց մղոն միայն հեռու կը գտնուէին Բորթ Արթուրի ծովեզերքէն: Ցեսոյ տեսնուեցաւ մուխի բարակ խաւ մը. և մարտկոցին մէջ բոլոր գտնուողներս կը զարմանայինք թէ, ո՞ւր արդեօք պիտի իյնային ռումբերը: Առաջին ռումբը ինքաւ մեր կեցած ժայռէն ութսուն եարտա հեռի, և պայթեցաւ ճիշդ Բեռեզվիkք մարտանաւին քթին տակ, ռումբի կորուանքներով ջարդուբարդ ընելով անոր նաւակամուրջը: Ուրիշ մուխի խաւ մը, և ահա ռումբ մըն ալ չկեց մեր գլխուն վերեւ, մեր եռեւը գրանուած ապառաժին զարնուելով: Ցեսոյ երրորդ ռումբ մը, և պահ մը ետաւոր դադարէ մը վերջ պայթեցաւ ահռելի ուժգնութեամբ մը ճիշդ մեր գլուխներուն վերեւ: Շատ ճիշդ էր ճաբոնական նշանառութիւնը:

«Ասիկա նշան մը եղաւ մեզի համար կրակ ընելու ծովեզերեայ տասը մարտկոցներով: Մեր տասներկու մարտանաւերը պատասխանին միացան: Ասկէց վերջ եղածը ա'լ գրեթէ աննկարագրելի է: Ռումբներուն ընկրման ճողփիւնին տակ կ'եռար կ'եփէր ծովը: Մեր թնդանօթաձիգները չէին կրնար լսել իրենց հրամատարներուն ձայները: Ժխորը աննկարագրելի էր: Անկարելի էր որ հրամաններս հասկնայի 150 թընդանօթներու շառաչիւնին մէջ, և ռումբերուն երկարաձիգ չչիւնը մեր գլուխներուն վրայ կը լսուէր ահռելի մռնչիւններով: Մութը և փոշին կը կուրցնէին մեր աչքերը: Ո և է վարանում չուներցայ սակայն, յուզուած չէի: Ակառներս պտան ցաւել, և ուրախութեան տարօրինակ և դիւային զգացում մը ունեցայ մահաբեր տեսարաններուն միջեւ, որոնք այլ եւս ինծի համար սարսափ չունէին առաջին ռումբին պայթումէն վերջ:

«Ցանկարծ ոպիտակ դէմքով թնդանօթաձիգ մը յուզումէն մոխիր կտրած, դիտեմ տուաւ թէ ձաբոնցիք փորձ մը կ'ընեն ցամաք ելնել մօտը ա'յն մեր մարտկոցին, ուր արագահարուած թընդանօթները զետեղուած էին, ժայռէն վար կէս ճամբան: Վար վազեցի և տեսայ արիւնուշտ և ետաւոր ճակատամարտի տեսարան մը — ռումբեր կը պայթէին, իրենց կտորուանքները կը սուլէին կը չչէին սաստկաձայն ահաւորութեամբ օդին մէջ, որ կրակ կտրած էր, մուխ կը ճաբատէր, մուխ ու տաք ամէն կողմ: Ռումբ մը պայթեցաւ թնդանօթաձիգներուն մէջտեղ, և աչքովս տեսայ զինուոր մը, որուն աղիքները դուրս թափած էին, ուրիշ մը որուն գանկը բացուած էր, երրորդ մը որ սոսկալի բանդագուշանքներու մատնուած էր, ռումբի երեք կտորները մխուած ըլլալով գլխուն մէջ: Թնդանօթ մը կոտրեցաւ եղէգի մը պէս: Հաւատացէք որ տեսարանը սոսկալի էր: Ամէնուրեք արիւն կար: Ճակատամարտին վերջնալէն ետքը Բորթ Արթուրի պահակազօրաց հրամատար զօրավար Սթէօսէլ Ս. Կէորկիի Խաչը ձեռքովը կախեց կուրծքս, և հիմա հիւանդանոցին մէջ եմ:»

*** Զօրավար Բուրբաթքին իրքուցք հասաւ երկկ գիշեր ժամը 12ին: Շատ քիչ կեցաւ, և այդ միջոցին իրեն յանձնուեցաւ 12,000 րուպլի գումար մը որ իրքուցքի մէջ հանգանակուած էր պատերազմական նստուկին համար: Ցեսոյ իր ճամբան ուղղակի չարունակեց դէպի Պայքալ լճին կայարանը, ուրկէց մինչեւ հիմա արդէն անցած ըլլալու է:

Ի վիճակի եմ ըսելու թէ Ռուս կառավարութիւնը այսօր պաշտօնապէս յայտարարեց Պետական Աւագ Խորհուրդին Ներակուսակցութիւններուն թէ Պատերազմին սկիզբէն ի վեր ճիշդ 100,000 զինուոր Մ. Արեւելեք զրկուած են Սիբերիական Երկաթուղիով:

Բեթերսպուրգի մէջ զրոյց մը կայ թէ, Բեռքինի չինացի աւագ պաշտօնատարները իրենց ընտանիքներով կը պատրաստուին մայրաքաղաքէն մեկնիլ դէպի հարաւ, ինչպէս ըրին Կոփամարտիկներուն խռովութեան ժամանակ երեք տարի առաջ:

Ռուս օրաթերթերը ամէն օր յօդուածներ կը հրատարակեն այն մասին թէ կարելի է Մ. Արեւելքի գործերուն համար ֆրանքեւերմանական զինակցութիւն մը կազմել. կը յայտարարեն թէ Ֆրանսա գաղթավայրերու պէտք ունի, և Անգլիոյ հետ բարեկամութեամբ կապուելով, ասոնց պիտի գայ որ պիտի կրծնցնէ զանոնք: Կ'ըսեն թէ այս պատերազմը երեք տարի կրնայ տեւել:

Բեթերսպուրգի ամերիկեան դեսպանատունը իր պաշտպանութեան տակ առաւ 12 ճաբոնցիներ — 6ը այր և 6ը կին — որոնք Իրքուցքէ հոս զրկուած են: Այրերէն մին ռուսահպատակ է:

Զինուորական պէտքերու համար Մ. Արեւելեան պատերազմին մէջ չուներ պիտի գործածուին, և այս կենդանիներէն մեծաքանակ կը հաւաքուին Մ. Արեւելք զրկուելու համար:

ՆՈՐ ՃԱՌԱԿՈՒՄ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, Մարտ 22. — Մովակալ Ալեքսեվ Զարին հաղորդեց զօրավար Սթէօսէլի հետեւեալ տեղեկագիրը.—

«Մարտ 21ին կէս գիշերին մեր փարոսներուն և մարտանաւերուն եկեկարական լոյսերը ճաբոնական թորփիլանաւեր տեսան: Մեր պահականաւերը և բերդերուն մարտկոցները կրակ ըրին անոնց վրայ: Թնդանօթաձգութիւնը 20 վայրկեան տեւեց:

«Առաւօտուն Ժամը 4ին յարձակումը կրկնուեցաւ: Վեց ու կէսին թշնամին մարտանաւերուն չորսը հարաւէն երեւցան, և որոնց կը հետեւէին 11 մարտանաւ և ութը թորփիլանաւած: Մեր նաւախումբը նաւահանգստէն դուրս եկաւ թշնամին դիմաւորելու:

«Ժամը 9ին թշնամիին մարտանաւերը կրակ ըրին Լիաօթիշանի վրայ, և ապա դիրք մը բռնեցին Լիաօթիշանի ժայռուտ բլուրներուն ետեւը, և սկսան ռմբակոծել Բորթ Արթուրը:»

Մովակալ Ալեքսեվ կը յարէ թէ նոր մանրամասնութիւններ դեռ հասած չեն իրեն:

Փոխարքան Զարին ուղղեալ նոր հեռագրի մը մէջ կ'ըսէ թէ զօրավար Սթէօսէլի յաւելուածական տեղեկագրին նայելով, թշնամիին նաւատորմիղը կը բաղկանար վեց զրահաւորներէ և տասներկու յածանաւերէ:

«Առաւօտուն ժամը 9ին վերջ նաւատորմիղը բաժնուեցաւ, զրահաւորները և թորփիլանաւերը դիրք բռնեցին Լիաօթիշանի և Կոլուպինայա ծովածոցին (Բիժան Մովածոց) մէջտեղ, մինչդեռ յածանաւերը երկու նաւաբաժիններու վերածուած յառաջացան հարաւ և Բորթ Արթուրի հարաւային արեւելեան կողմը:

«Ժամը 9.20 անցած ռուսական Բեռվիզան զրահաւորը կրակ սկսաւ տեղալ Լիաօթիշանի կատարին վրայէն թշնամի զրահաւորներուն դէմ, որոնք պատասխանեցին ռումբ նետելով քաղաքին վրայ:

«Նոյն միջոցին մեր նաւատորմիղը ճակատամարտի կարգով կը կազմուէր նաւահանգստէն դուրս: Առաւօտեան ժամը 11ին միջոցին թնդանօթաձգութիւնը մեղմացաւ, և ճաբոնական նաւատորմիղը նորէն իրար գալով, կամց կամց սկսան դէպի հարաւային արեւելք շարժիլ, և ժամը 12.30ին բոլորովին անյայտ եղան:

«Ռմբակոծութեան միջոցին հինգ ռուս զինուորներ սպաննուեցան, ինը վիրաւորուեցան, և մին ալ ցամաքին վրայ ճմլուեցաւ:»

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, Մարտ 22.— Մովակալ Ալեքսէվ Մուքանէնէն Զարին ուղղեալ հեռագրի մը մէջ հետեւեալը կը տեղեկագրէ.—

«Խաղաս զօրավար Միչէնսօ կը տեղեկագրէ թէ, Մարտ 17ին Անժուի մօտեցող ռուս պահակներ տեսան թշնամիին հողային պահէզները Զանկլունկանկ գետին ձախ եզերքին վրայ քաղաքին դէմ: Այդ միջոցին դեռ թշնամի չկար Եշեկ-Բիժանի մէջ: Կը կարծուի թէ Անժուի մէջ ճաբոնական զօրաբաժին մը կայ ամբողջ, և ճաբոնական առաջին զօրաբանակին մնացեալ մասն ալ Բինկ-Եանկ կը գտնուի:

«Իմանալով որ ճաբոնական երկու գումարտակ Բաքյոն հասած են, 200 ձիաւոր փոխադրացուցինք հոն, որպէս զի արգիլենք թշնամիին անցքը Բաքյոն գետէն:

«Մեր ձիաւորները դիտեցին երեք թշնամի գումարտակ ձախ եզերքին վրայ, որոնք առանց կռուելու ետ քաշուեցան մեր ձիաւորներուն Անժուի մօտենալը տեսնելով:

«Ճաբոնական գումարտակները կը բաղկանան 190 ձիաւորներէ: Մարտ 19ի գիշերը, Բաքանի և Զանկ-Զուի միջեւ երկու խաչաձեւ թղթատարներ յանկարծ ճաբոնական պահակներու հանդիպեցան: Ասոնք կրակ ըրին, բայց մեր թղթատարները անվնաս փախան:

«300 ճաբոնցի ձիաւորներ Մարտ 19ին գրաւեցին Եշեկ-Բիժանը: Կամորջներու շինութեան համար իրենէնները դիզած են ճաբոնցիք Անժուի հիւսիսային և հարաւային կողմը:

(Եշեկ-Բիժան, զոր Մարտ 19ին գրաւեր են ճաբոնցիք, տարակոյս չկայ թէ քարտէզներու վրայ նշանակուած Եշեկ-Բինկն է, կամ Եշեկ-Պին, խոշոր քաղաք մը Անժուէ 15 մղոն հեռի հիւսիսային արեւելք:)

ԹՈՔԻՕ, Մարտ 22.— Ինչպէս հեռագրեցի ասկէց առաջ, ազի մնանշնորը և մեռաքեղէն բանուած քներու տուրքը առ այժմ եւ պիտի առնուի, ներքին տուրքերը պիտի թեթեւնան մինչեւ տարեկան 5 միլիոն եէն քանակութեամբ, և ասոր փոխարէն եւմտական դանձատուներ հրապարակ պիտի հանուին կառավարութեան կողմէ:

Ճաբոնական կառավարութիւնը կը հերքէ այն զրոյցը թէ Ֆրանսա ի դիմաց Ռուսիոյ Ճաբոնի մօտ բողոքեր է՝ Մարտ 10ին Տալնիի մօտ ռուսական քարանթինայի չէնքերուն ռմբակոծման դէմ: Կը յայտարարուի թէ այդպիսի բողոքագիր հասած չէ Թոքիոյի կառավարութեան:

ԹԻԵՆՁԻՆ, Մարտ 22.— Այսօր հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լիաօ գետին բերանը դիզուած սառոյցները պատռած են հալիլ ու փրթիլ, բայց գետը դեռ կապուած է: Ո և է շարժում չկարելի է մինչեւ այս ամսուան վերջը, որովհետեւ սառոյցը թուլցած է, և վրայէն անցնիլը շատ վտանգաւոր է:

Նիու-Զուանկէ նոր լուր մը կ'ըսէ թէ, սկսան հարաւային հոլեր փչել, և թէ սառոյցները փրթելու վրայ են: Այս շաբթու վերջ թագաւ գտնուած շոգենաւներ կը պատրաստուին Նիու-Զուանկ մեկնիլ: Ռուսք այսուհետեւ կրնան աւելի դիւրութեամբ կանգնել իրենց ամրութիւնները, որովհետեւ մինչեւ հիմա շատ դժուար էր աշխատիլը սառած գետիններուն վրայ:

ՕՏԵՍԱ, Մարտ 22.— Անցեալ տարի Ցուսնուարէն մինչեւ Դեկտ. Մանչուրիական երկաթուղիին վրայ կատարուած գործողութիւններուն մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը տրուին: Ուղեւորներուն թիւը եղած է մէկ միլիոն 620,000: 239000 հոգի, ուղեւոր կամ զինուոր, Խարպին գացեր են: Իսկ երկաթուղիին վրայ կատարուած վաճառքի փոխադրութեան ամբողջ քանակութիւնը եղած է 17 միլիոն 460,000 բուտ, այսինքն գրեթէ 281613 թոնս, որուն 5 միլիոն 200000 բուտը (83710 թոնս) հացաբոյս, պատրաստ ապրանք էին, իսկ 1 միլիոն 805000 բուտը (29 հազար 111 թոնս) թէյ: Հասոյթն եղած է 10 միլիոն 907,000 ռուպլ (1 միլիոն 150000 անգլ. ոսկի), նախորդ տարիէն 55% աւելի: Զուտ շահը հրատարակուած չէ: Վարչային պաշտօնեաներուն և գործատուներուն ամբողջ թիւն էր 39112, որոնցմէ 18123ը Ռուս, 20948 Զինուոր, 17 Ճաբոնցի և 9 Քորէացի:

ԲԱՐԻԶ, Մարտ 23.— Ֆրանսական Ժուռնալի Բորթ Սաիտի թղթակիցը, որ երկարօրէն տեսակցեցաւ Թոքիոյի նախորդ ռուս դեսպան Պառոն Ռոզէնի հետ, անոր հետ միեւնոյն չոգենաւով Ֆրանսա ճամբորդեց: Ճամբան խօսակցութեան միջոցին Պառոն Ռոզէն երկար բարակ և ազատօրէն խօսեցաւ Պատերազմէն առաջ եղած բոլոր բանակցութիւններուն վրայ: Ցայտարարեց թէ Պատերազմին ամբողջ յառակագիծերը առաջուց պատրաստուած էին, և բանակցութեանց խլումէն տասնեւհինգ օրեր առաջ, ճաբոնցիները գործի սկսած էին արդէն. Ռուս կառավարութեան և Ճաբոնի Ռուս ներկայացուցիչներուն միջեւ փոխանակուած հեռագիրներուն ճամբաները կարելով: Մովակալ Ալեքսէյ Պառոն Ռոզէնի ուղղեալ Ռուսական Ծանուցագիրը Փետր. 6ին հաղորդած էր: Բայց ճաբոնական կառավարութիւնը վար դրաւ հեռագիրը: Նոյն օրը Նախարարաց գաղտնի Խորհուրդ մը գումարուեցաւ, և խորհրդակցութենէն վերջ Սազէպոյի և Նակազաքիի նաւահանգիստները խարսխող ճաբոնական նաւախումբերը ճամբայ ելան յարձակելու Բորթ Արթուրի և Զէմուլբոյի ռուսական մարտանաւերուն վրայ: Ճաբոն ետ կանչեց Բեթերսպուրգի իր դեսպանը և ուրիշ պատերազմական անօրինութիւններ ըրաւ: Բայց առաջին յարձակման երկրորդ օրը առաւօտուն միայն ազդարարուեցաւ Պառոն Ռոզէնի թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած էին:

Պառոն Ռոզէն ուրիշի մը հետ տեսակցութեան միջոցին ըսաւ.—

«Ճաբոնցիք անոր համար բանակցութիւնները յանկարծ խզեցին որովհետեւ իմացած էին թէ Լոնտոնի Դահլիճը Ծանուցագիր մը զրկելով խորհուրդ կուտար ընդունիլ Ռուսիոյ մեծ և գոհացուցիչ զիջումները: Այդ Անգլիական Ծանուցագիրը, ընդծոլեայ հեռագրով Թոքիոյի բրիտանական դեսպանին զրկուած, Մի՛քատոյին կառավարութեան պիտի յանձնուէր ճիշդ նո՛յն ժամանակ ինչպէս Ռուսական Ծանուցագիրը զոր ես ընդունած էի, և թէ այս կրկնակի ձեռնարկը պատերազմին առաջքը պիտի առնէր ապահովապէս: Բայց ճաբոն որոշած էր ամէն պարագայի մէջ կռուիլ, ուստի հրամաններ տրուեցան թշնամութիւնները սկսիլ առանց ոՀ է պաշտօնական ազդարարութեան:»

ԲԵՌԻՆ, Մարտ 22.— Մայր կայսրուհին որոշապէս նպաստաւոր է խիստ չեզոքութիւն մը պահելու, որովհետեւ կը կասկածի թէ եւրոպական Տէրութեանց հետ նոր վէճ մը կրնայ ցաւալի հետեւանքներ ունենալ Զինաստանի համար: Միւս կողմէ կարգ մը ասաջնակարգ Փոխարքաներ, Նուանշիքայ, ինչպէս նաեւ զօրավար Մա, առիթը եկած կը համարին յարձակողականի սկսելու Ռուսիոյ դէմ: Բայց ճաբոնական կառավարութիւնը ինքաւ ալ որոշեր է նոր ձեռնարկներ ընել Զինու կառավարութեան մօտ, որպէս զի ճաբոնի հետ գործակցութենէ զգուշանայ Զինաստան:

ՕՏԵՍԱ, Մարտ 22. — Երեկուընէ ի վեր զրոյց կը շրջի նաւային շրջանակներուն մէջ թէ Վլատիվոսթոքի ռուս նաւախումբը խոյս տալով ճաբոնական նաւատորմին հետապնդումներէն կը պատրաստուի եւրոպական ջուրերը վազելու:

Ռուսիա 400 թոնոնոց 12 թորփիլանաւ ապպրեց գերմանական նաւարաններու, պայման դնելով որ մինչեւ տարեւոյն վերջ ատոնք պատրաստ ըլլան:

Տասնեամէկ ռուս զինուորներ իրքուցքի մէջ դրացնի բռնուեցան զինուորական իշխանութեանց հրամանաւ, քաղաքին մէջ աւարառութիւններ և ուրիշ խժդժութիւններ ըրած ըլլալնուն համար:

ԼՈՆՏՈՆ, Մարտ 22.— Ճաբոնցիք երէկի ռմբակոծութեան ժամանակ Բորթ Արթուրի վրայ և չրջակայքը 100 ռումբ արձակեր են իւրաքանչիւրը 5 սանթիմէթրնոց: Ճաբոնական զրահաւոր մը ռուսական ռումբի մը զարնուելով պարսաւորուեր է քաշուիլ: Ռուս նաւատորմը ոՀ է ֆնա չէ ունեցեր: Ծովակալ Մաքարով Ասֆօլթի մէջ կը գտնուէր:

ՇԱՆԿԱԵ, 22 Մարտ. — Զինացի պաշտօնատարներու եկած մանաւորտեղեկագիրներու նայելով, Ռուսք գրեթէ բոլորովին պարպեր են Բորթ Արթուրը, քաղաքին և թաղիէնուանի չուրջը ականներ և թորփիլներ զետեղելէ վերջ: Ի հարկին Ռուսք քարիւղով կրակի պիտի տան քաղաքին չէնքերը և նպաստեղէններու մթերանոցները, որպէս զի Ճաբոնցիք ի հարկին չօգտուին: Այս վերջին ճիգը ի գործ դնելու համար բաւականաչափ մարդիկ միայն կը պահուին եղեր Բորթ Արթուրի մէջ:

Զիրու հասած լուր մը կը ծանուցանէ թէ Բորթ Արթուրի վերջին ռմբակոծութեան ժամանակ սպաննուեր են նաեւ հինգ Եւրոպացի և քանի մը Զինացի:

Թոքիոյի մէջ զրոյց կայ թէ Ճաբոնցիք յայտներ են գոցել Բորթ Արթուրի մուտքը:

ԼՈՆՏՈՆ, Մարտ 22.—Լոնտոնի ճաբոնական դեսպան կոմս Հայեաշի կը ծանուցանէ թէ Թոքիոյէն իր առած պաշտօնական վերջին տեղեկութիւնները բնաւ բան մը չեն ըսեր անգլիական մամուլին մէջ հրատարակուած այն լուրին վրայ, թէ Ճաբոնցիք Բորթ Արթուրը գրաւեր են, թէ Ճաբոնցիներուն և Ռուսերուն միջեւ կարեւոր կռիւներ մղուեր են, ևն: Ն. Վսեմութիւն կը յարէ թէ կարելի չէ որ ա'յսքան կարեւոր դէպք մը անիշատակ մնայ իր կառավարութեան կողմէ:

ՆԻՒԶՈՒԱՆԿ, 22 Մարտ.— Այս առաւօտ թնդանօթաձգութեան ձայներ լսուեցան ծովեզերքին վրայ, հարաւային կողմէն, գրեթէ 9 քիլոմէթր հեռուէն: Ժամը 7ին և 7.30ին միջոցին թնդանօթի տասնեւչորս հարուածներու ձայներ համրուեցան քաղաքին մէջ: Օդը մշուշապատ ըլլալով կարելի չեղաւ անցած դարձածը կռահել: Երէկ կ'ըսուէր թէ Քայչէուի բացերը երկու յածանաւ և հինգ թնդանօթանաւ տեսնուեր են:

Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ այս առաւօտ լսուած թնդանօթի հարուածները ռուսական բերդերէն արձակուած էին նշանառութեան մարզանքի համար: Առաջին անգամ ըլլալով գետին սառելէն ի վեր, այս առաւօտ երկու մաղունա հասան: Կը կարծուի թէ գետը նաւարկելի պիտի ըլլայ երկու օրէն:

ԹՈՔԻՕ, 22 Մարտ.— Քորէացւոց ամէնքն ալ Ճաբոնցիներուն նպաստաւոր չեն: 300 զինեալ Քորէացիք Համ-Էէնսկի մէջ ընդդիմացան Ճաբոնցիներուն: Կէնսանէ Ջակատ մը Ճաբոնական զօրքերուն դէմ, երկու Քորէացի սպաննուեցան, 20 վիրաւորուեցան, և 36 հոգի գերի բռնուեցան: Այս վերջիններուն մէջ կը գտնուէին շարժման պարագլուխները որոնք յայտարարեցին թէ Ռուսներուն գրգռութեամբ գործեցին: Ճաբոնցիներէն վիրաւորուեցաւ մէկ հոգի:

Քորէական կառավարութիւնը որոշեց երէկ արտաքին վաճառականութեան առնչեալ բանալ Եոնկոնը:

ՍԷՈՒԼ, 22 Մարտ.—Քորէայի կայսեր և Իթօ մարքիզին միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան միջոցին, Իթօ մարքիզ յայտարարեց թէ ծերութեան պատճառաւ քաղաքական կեանքէն քաշուած է, և Պետական Խորհուրդին նախագահութեան պաշտօնը միայն կը վարէ: Հետեւաբար Սէուլի մէջ իր ներկայութիւնը մասնաւոր այցելութեան մը հանգամանքը միայն ունի Ճաբոնի կայսեր ողջոյնները հաղորդելու Քորէայի կայսեր:

Կ'ըսուի թէ Իթօ Մարքիզ 15 օր ևս պիտի մնայ Սէուլ:

ԱՆԳԼԵՒԵՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.—ԼՈՆՏՈՆ, 22 Մարտ.— Լորտ Լէնստաուն այս իրիկուն մէկուկէս ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ ֆրանսական դեսպան Մ. Բանպոնի հետ, որ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին յանձնեց Մ. Տէլքասէի մէկ թուղթը, որով փափաք կը յայտնէր ինչ ինչ բարեփոխութիւններ ընել երկու երկիրներուն միջեւ առկախ մնացած գաղթային խնդիրներուն կարգադրութեան մէջ: Լորտ Լէնստաուն խոստացաւ խնդիրը հաղորդել Նախարարաց Խորհրդոյ Նստին, որ վաղը պիտի գումարուի:

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻԱ.—Մ. Տէլքասէ պիտի ընկերանայ Մ. Լուպէի խաղաղական ճամբորդութեան առթիւ: Երկու Տէրութեանց միջեւ բանակցութիւններ պիտի կատարուին Պայմանագրութիւն մը կընքելու համար: Ի մտաց Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը պիտի քննէ այդ ճամբորդութեան վարկը: Ցայսմի չէ դեռ թէ Մ. Լուպէ պիտի այցելէ՞ Պապին թէ ոչ:

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՇԳՈՏՐԱ, ՏՕԹԹ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԷՖ.— Արեւելքի միջոցաւ դանձեցինք ձեր բաժնեգինը իր ժամանակին և ընկալագիրն ալ յանձնեցինք: «Թէրճէմէ Նիւմունէլերի»ն կ'ստանաք այս փոստայով:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱՆ ԵՒ ՃԱՌԱՅԱԿԱՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ

Մ. Զատկի տօնին մօտեցած ըլլալուն առթիւ՝ Հայոց Պատրիարք Ամեն. Տ. Օրմանեան Սրբազան, ընդհանուր Հայ Առաջնորդներուն չրջաբերական կոնդակ մը զրկած է, որով կ'ըսէ թէ, Հայ հաւատարիմ ժողովուրդը դարերէ ի վեր օսմանեան բարեխնամ կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ամէն տեսակ չնորհ և երախտիք վայելած է. հետեւաբար Հայ ժողովուրդին իւրաքանչիւր անհատը պէտք է երախտագիտութեամբ վերաբերուի Օսմանեան Կայս. Կառավարութեան հանդէպ, և հաւատարմական զգացումներ տածէ. և ինչպէս ամէն առթիւ, Զատկական տօներուն առթիւ ալ պէտք է ամէն ոք աղօթքներ ընէ Մեր Վեհ. Ինքնակալին արեւշատութեան համար, Որուն ամբողջ Կայս. իշխանն է Իր հաւատարիմ հպատակներուն երջանկութիւնն ու բարօրութիւնը:

(Սապահ)

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Մայր Եկեղեցիին մէջ դպրութեան չորս փոքր աստիճաններ տուաւ 14 դպիրներու: Խուռն բազմութիւն մը գրաւած էր տաճարը: Ս. Պատրիարք Հայրը սովորական արարողութիւններէն և դպիր ներու աստիճանները տալէն վերջ, քնարան առնելով Բրիստոսի «Գիտէ՞ք զինչ արարի» խօսքը, յորդորական մը խօսեցաւ աստիճաններ առնող դպիրներուն, աւելցնելով որ հիմակ աւելի մեծ պարտականութիւն մը կը ծանրանայ իրենց վրայ, իբրեւ պաշտօնեայ Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ:

Ահաւասիկ աստիճան առնող դպիրները. Տիրացու՝ Խնդիր Քէօրիւքեան, Բարլամ Պէրպէրեան, Միհրան Գարագաշեան, Գրիգոր Փափազեան, Միքայէլ Նշանեան, Միսաք Սրվաճեան, Մարկոս Համամճեան, Հայկ Փանոսեան, Համբարձում Տէօքմէճեան, Յակոբ Գրբաչեան, Յովհաննէս Զիլինկիրեան, Եղիազար Կարապետեան, Մատթէոս Աբէլեան, Միհրան Յակոբեան, Սարգիս Միսաքեան և Նշան Սերգեան:

*** Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ իրիկուն ևս ըստ սովորութեան Մայր եկեղեցիի մէջ քարոզեց, մնաբան առնելով «Հաւատով խոստովանիմին ծգ. տուները:

ԱՏԱՆԱՑԷՆ երէկ իրիկուն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Արաքսկիրի Նախկին առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան, միաձայն հաւանութեամբ Ատանայի Վիճակին Առաջնորդ ընտրուած է, երէկ գումարուած Ընտրողական Ժողովէն:

ՊԱՐՍԻԾ դեսպանատան գործակատար Մուսթաֆա Խան, Շաբաթ օր Պատրիարքարան երթալով տեսակցեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ:

ՊԱՂՏՍՏԻ Գաւառ. Վարչութիւնը նկատելով որ Տ. Մաղաքիա եպս. Տէրոնենան հակառակ Պոլսաստանցիներուն փափաքանաց հրաժարած է, խնդրած է որ խղճամիտ եկեղեցական մը զրկուի, որպէս զի ժողովուրդը ազատի կրօնական անտէրունչ վիճակէն:

ՎԱՆԷՆ Միսաք Տէր-Սարգիսեանց «Տարերք Դաւառաբարբառներուն» անուն իր աշխատասիրութիւնը զրկած է Իզմիրեանց Ցանձնաժողովին, մրցման ենթարկուելու համար:

ԳՐԱՎԱՃԱՌ Զարեհ էֆ. Թորոսեան իր «Դպրոցի Գիրք»ին Ա. հատորէն 100 օրինակ և Բ. հատորէն 50 օրինակ զրկած է Պատրիարքարան, կարօտ վարժարաններու ուսանողներուն բաժնելու համար:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ չրջաբերական. ներ զրկուեցան Սարգսաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէս զի մօտակայ Զատկական օրերուն անխափան չրջաբայելեն Ազգ. Հիւանդանոցին պնակը, որ միշտ պէտք ունի ձեռնտուութեան:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութեան Ատենապետ Վսեմ. Պատրիկ էֆէնտի Կիւլպենկեան, Նիւ-Եորքէն ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս դառնալու համար:

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՑԻ հրաժարեալ Թաղ. Խորհուրդը եկեղեցիին և դպրոցին համար բաժին մը անուշ չուր բերել տալու ձեռնարկած էր: Կը լսենք թէ առ ժամեայ նոր Թաղ. Խորհուրդը այդ կարեւոր և օգտակար ձեռնարկը ի գլուխ հանելու վրայ է և այս մասին իր բանակցութիւնները աւարտած է արդէն: Կրթական նամանխումն ալ Զատկի առթիւ իր ջանքերը կրկնապատկած է, քանի որ, ինչպէս գրուեցաւ, Քչ' թաղին աղքատներուն հաց, միս և հաւկիթ պիտի բաժնէ, և թէ՝ վարժարանին աղքատ աշակերտներուն գեղեցիկ հագուստը պիտի չմնայ: Փափաքեան և Էքսէրճեան էֆ.ներն ալ 30 աշակերտներու հագուստ չինել կուտան:

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր չաբաթ օրուան նիստին մէջ հետեւեալ տնտրինութիւնները ըրաւ.

1. Գում-Գաբուի դուրսի Թաղ. Խորհուրդը ասկէ առաջ առաջարկած էր վաճառել եկեղեցւոյ սեփական կալուածներէն մէկ գետինը և արդիւնքը յատկացնել հասութաբեր կալուածի մը գնման: Խորհուրդը արձանագրութեանց դիւանի տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեանի տեղեկագրին վրայ, հաստատեց պէտքը առաջարկեալ վաճառման և որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն, տալ յիշեալ գետնի վաճառման արտօնութիւնը, արդիւնքը հասութաբեր կալուածի մը գնման յատկացուելու թէութեամբ:

2. Կեդր. համարակալութեան կողմէ մատուցեալ յայտագրի մը վրայ Խորհուրդը հաստատեց Ալէմ Տաղի եկեղեցւոյ, 1899 Օգոստ. 22—1903 Յուլիս 31ի, մատակարարութեան հաշիւները:

3. Նաալը Գաբուի Թաղեցիք. Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ խնդրագրիմ, բողոք բարձած էին տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ դէմ, եկեղեցւոյ սեփական պարտէզ - զբօսարանին մատակարարմանոյն կազմութեան մասին: Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն նկատողութիւն առնելով խնդիրը, հարկ դատեց տեղական քննութեամբ մը ստուգել յարուցեալ խնդրոյն վիճակը և գանգատանոյ արժէքը և այս պաշտօնը յանձնեց Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ի, անոր տեղեկագրին վրայ հարկ եղածը տնօրինելու համար:

4. Խորհուրդը Պատրիարքարանի տպագրական գործերը միօրինակ սակայցոյցով նուազագոյնի դնելու համար, նախնական խորհրդակցութիւններ կատարեց ներկայացող տպագրիչներու հետ և յաջորդ նիստին վերապահեց խորհրդակցութեանց արդիւնքին նկատառութիւնը՝ ըստ այնմ նուազագոյնի վերնական հրաւէրը ուղղելու համար:

5. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն Խորհուրդը նկատողութեան առաւ, Ապարկիրի բնիկներն Մտ. Կարապետ Սաղաթիէլեանի կողմէ իր ծննդավայրին Սաղաթիէլեան մայր վարժարանի կտակեալ Այնթապի մօտ գտնուող Օրուլ գիւղի ձիթաստանի յագցնելուն, և որոշեց իր յաջորդ նիստին հրաւիրել տեղւոյն Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեանը, անոր հետ

պէտք տեսնուած խորհրդակցութիւնները կատարելու համար։

6. Խորհուրդը նկատելով որ Գաւառ. Վարչութիւններէն և մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներէն ոմանք առանց կեդրոնին գիտակցութեան և արտօնութեան իրենք իրենցմէ փոխառութիւններ և գոյից վաճառումներ և չինութիւններ կը կատարեն, որոնց այս վիճակը պարզել Ս. Պատրիարք Հօր և խնդրել որ յատուկ շրջաբերականով հարկ եղած հրահանգը տայ Գաւառ. Վարչութեանց և Թաղ. Խորհրդոց, նմանօրինակ պարագաներու մէջ օրինական ձեւակերպութեանց նախանձախնդիր գտնուելու և զգուշանալու պատասխանատուութիւն հրաւիրելէ իրենց վրայ։

7. Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն ուշադրութեան առաւ Եալովայէն Մարիամ Պէյազեան ստորագրութեամբ խնդրագիր մը, որ կը վերաբերէր Ս. Երուսաղէմի սեփական Եալովայի մէջ գտնուած չէնքի մը վաճառման խնդրոյն։ Խորհուրդը նկատողութեան առաւ խնդիրը և պարզելով առ այն իր տեսութիւնները յայտագրեց Ս. Պատրիարք Հօր։

Խորհուրդը առնչմէ զատ զբաղեցաւ Մայր եկեղեցւոյ և Ալէմ Տաղի եկեղեցւոյն գանձերի, ապահովագրութեան և կալուածական խնդիրներով։

Տնտեսական Խորհուրդը իր նիստերը դադրեցուց Զատկական տօներու առթիւ։

ԱՂԹԱՄԱՐԻ վանքին քննիչ Յանձնաժողովը հրաժարած էր թէեւ, բայց կրօն. Ժողովին կողմէ հրաւիրուած էր չարունակել իր պաշտօնը։ Այս անգամ Վանայ Առաջն. Տեղապահը, որ միևնոյն ատեն նախագահն է այդ յանձնաժողովին, ուրիշ կարգ մը անձեր ներկայացուցած է Պատրիարքարան իբր ընտրելի։

ՎԱՆԱՁ Կոյուղվանքը նաժակով մը տեղեկացուցած է Պատրիարքարան թէ, Ուխտին վանահայր Տ. Ստեփան Վրդ. Աղազատեան հրաժարած է։

ԱՐՄԱՇՈՒ Դպրեվանքէն Եր. օր ստացուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ վերատեսուչ՝ Դուրեան Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս տակաւին չէ ապաքինած իր հիւանդութենէն. մինչեւ իսկ յարգելի Սրբազանը «գիր գրելու արգելքին տակ է՝ ուսերուն անհանգստութեանը պատճառաւ»։ Զատիկէն անմիջապէս յետոյ մտադրած է Պոլիս այցելել, վանական ինչ ինչ գործերու կարգադրումին համար, եթէ ակարութիւնը թոյլատրէ իրեն։

Խմբագրութիւնս կատարեալ ապաքինում կը մաղթէ իր համակրելի և ներհուն աշխատակցին։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ չորս թաղերու աղքատախնամը իր չնորհակալութիւնը կը յայտնէ Օր. Պեզիքիա Քիւրքճեանի որ իր եղբօր Խնդիր էֆ. Քիւրքճեանէ ուներցած ժառանգական դասը չհած ըլլալուն առթիւ 60 ղրշ. նուիրած է։

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Դժբաղդաբար վերջերս սխալ տեղեկութիւն մը հաղորդուած էր գիւղս, հարնիքի մը նկարագրեան առթիւ, որուն եզրակացութիւնը ուրիշ բանի յանգած չէր բայց եթէ անուանարկութեանը անխորհրդաբար՝ բարի ու սիրուած քահանայի մը, որ իր հօտին սէրը վայելած է միշտ։

Այդ տեղեկութեան մէջ, անանկ հաւատացուցուած էր թէ, հարնիքի մը միջոցին տեղիս քահանաներէն Տ. Մատթէոս Հայր, իբր թէ արձաթասիրութեան պատճառաւ, առաջ անցուցած է հարուստ փեսաներ և ետ ձգած աղքատներ։

Պատմենք եղելութիւնը իր իսկութեամբը, յայտնելու համար բո՛ւն ճշմարտութիւնը և անդորրելու՝ գայթակղեալ միտքերը։

Ցիշեալ հարնիքին օրը, փեսաւէրներէն մէկ երկուքը, որոնք գլուխնին տաքցուցած էին հարսնեստունը, թափօրէն ետքը միւսներէն առաջ պսակի տեղը կ'առաջնորդեն իրենց փեսաները և ամբողջ տեղը կը գրաւեն։

Միւսները իրենց տեղ չի գտնելով, կը խռնուին կը մնան միւս կողմը։

Ահա այս պահուն է որ Տ. Մատթէոս Հայր, ո՛չ թէ փեսային ձեռք դըպցընելով, ինչ որ բոլորովին սխալ է, այլ ձախակողմեան փեսային քիչ մը առաջ տարուելով միւսին ալ կարգի մէջ դրուիլը կը խնդրէ։ Բայց, ահա փեսաւորն է որ կը հակառակի, չպիտի շարժին ըսելով, Տ. Հայրը կը կրկնէ թէ (ինչպէս կիրակի մըն ալ այդ անտեղութեան մասին խօսած էր) ատկէ բան մը չելլեր, բայց ան նորէն կը հակառակի. ասոր վրայ Տէր Հայրը կը ստիպուի յիշեցնել թէ, այդ մասին իրենք իրաւունք մը չունին եկեղեցիին մէջ, որուն վրայ անուղղայ փեսաւէրը անխոհեմ շարժումով մը կը պատասխանէ։

Այն ատեն դուրս առէք ասիկա կ'ըսուի և պզտիկիրանցուցմէ մը եւ-քը ամէն բան կը հանդարտի։

Այս աննշան պարագան է որ առիթ տուած է սխալին։

Ահա այս է պարզ եղելութիւնը և ուրիշ ոչինչ, և չարժեր որ անգոյ վէճի մը պատրուակով միտքերը պղտորեն, գիւղիս համայնքին մէջ։

ԷՖԷՐԷՐԷՑԻ ՄԸ

3 Մարտ 1904
Էֆիրեթ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ս. Եկեղեցւոյս վագիէն Լանկա Քեսթիպ Դասըմ Թաղ, Սէբէթճի փողոց 23 թիւ և 76 կանգուն 6 մատ գետինը մանիլ եղած ըլլալով, Խորհրդոյս կողմէ աճուրդի դրուած և կանգունը 54 ղրշ.ի մնացած է։ Ուստի ո՛վ որ յիշեալ գնոյն վրայ հարիւրին հինգ անելցնել կը փափագի, պարտի ներկայանալ ի Խորհրդարան մինչեւ ամսոյս 18, յաւելիկայ հինգշաբթի օր, ժամը 6ին, ուրկէ յետոյ վերջին յանձնումը պիտի կատարուի։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. ՔԷՕՔԼԻԵԱՆ Յ. ՃԱՖՃԱՖԵԱՆ
Պալաթ, 14 Մարտ 1904

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

26 Մարտ 1904

Ֆրանս. 3% Français)	95 65
Բէժի (Tab. Turcs)	356 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	79 55
Երկաթուղի (Lots Turcs)	117 —
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	558 —
Թրանսվալ (Transvaal)	88 —

ԹԷՎԱՀԱԹ

Էրզրում վիլայէթի տախիլինտէ Քէսքիմ գաղաւը գայմագամլըղը՝ Ատիլճէվաղ գայմագամը սպաղը Մահմուտ Նէտիմ պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ տըր։

Մուսանիա գաղաւը գայմագամ մուավինլիկինէ՝ Թօչանա գայմագամ մուավինի Թանաշ էֆէնտի.

Թօչանա գաղաւը գայմագամ մուավինլիկինէ՝ Քէօրրիլի գայմագամ մուավինի Անասթաս էֆ. թային պույրուլմուշ տըր։

* * *

Ասատ-Բազարը օրման Սիւվարի մէմուրը բիճ. Ահմէտ էֆ.յէ բիւթպէի Սալիսէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Վիէննա սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի աթաչէ միլիթերի էրքեանը հարպ միրալայլարընտան իղզ. Նազիֆ պէյէ իքինճի բիւթպէտէն Մէճիտի։

Պապը Ալի Իսթիյարէ Օտասը մուավինէրինտէն Տիրան պէյէ միւշահէտ օլան իգտամ վէ մէսահինէ մէպնի տէօրթունճի բիւթպէտէն Օսմանի Ներսէսը զիւանլարը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐԸ. — Պաշտօնական Զեկոյց մը կ'ըսէ թէ կարգ մը փուռեր հակառակ ազդարարութեանց և փռայանոներու կանոնագրին, պակաս հաց կը հանէին։ Ասոնք թէեւ կը գրաւուին քաղաքապետական պաշտօնեաներէն, սակայն նկատելով որ պաշտօնեաները չեն կրնար միեւնոյն ժամանակ ամէն կողմ հանիլ և ամէնքը կշռել, մանաւանդ որ փուռեր կան որ օրը 5-6 անգամ հաց կը հանեն, որոշեց որ փռապանները կշիռներով ծախեն հացերը։ Հետեւարար կը ծանուցուի ժողովուրդին ասկէց ետք հացերը կշռել տալէ ետք առնել։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ. — Սպարապետութիւնը կայս. Պալատ մատոյց մանրամասն երկու տեղեկագիրներ, վերջին երկու ամիսներուն մէջ Օսմ. բանակին զինուորական ուժին և ընդհ. վիճակին վրայ։ Այդ տեղեկագիրները Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցուին։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն աւազակներու հետ ընդհարման միջոցին վիրաւորուած Սալիհ պէն Թէյզուլլահ Սիւիպէն Պոլիս բերուեցաւ և պիտի դարմանուի Համիտիյէ Մանկանց հիւանդանոցին մէջ։

—Տէնիքա անուն աւազակը, որ երեքար ատենէ կ'ասպատակէր Մէնլիքի կողմերը, խիստ հեսապնդումներու չնորհիւ ձերբակալուեցաւ։

—Տէտէ Աղաճէն կը գրեն թէ, Մէքքի գիւղախումբէն Պուլկար Սթոյան, չորս ընկերներով և զինուած, կը յարձակին Հասէնլէր գիւղին մէջ փարախի մը վրայ. հովիւ Սթամոնը կը վիրաւորեն և 6 ոչխարներ առնելով կը փախչին։

—Եանեայի ելմտական քննիչը Բրէվէզա և Մարկլիչ գնաց պաշտօնով։

—Ճիսրը-Մուսթաֆա Բաշայի Տէրվիշ Թէվֆիկ դիւղին Պուլկարները նամակ մը կը ղրկեն Իպշամի, ուր կը յայտնեն թէ աւազակներու խռովայոյզ թելադրութեանց անսալով գիւղերնին լքած էին, բայց յետոյ չդիմանալով Պուլկարիոյ մէջ կրած թշուառութեանց, ստիպուած են դառնալ։ Աւազակները վտարուած են Օսմ. զօրքերէն. և նոյն գիւղին բնակիչները դառնալով իրենց գիւղը ամէն բան իր տեղը գտեր են. բան մը կորսուած չէր։ Այս պատճառով իրենց երախտագիտութիւնը կը յայտնեն։

— Անցեալ ելմտական տարւոյն միջոցին Էսիրնէի նահանգին մէջ չինուած են ամէնքը, 51720 մէթր խճուղի և 149 կամուրջ. Նորոգուած են 46020 մ. խճուղի, 99 կամուրջ. 29050 մ. հողյարդարուած է և 21000 մ. տեղ քարցանուած է։ Ընդհ. ծախքն է 2,874,477 ղրուշ։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Հոլանտական նոր դեսպան աք Պիլանտ կոմս շաբաթ օր Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Դեսպանը Բ. Դրան մատոյց պատճէնը իր յանձնարարագիրներուն և Հոլանտայի Վիլհելմինա թագուհիին այն նամակին, որով Վեհ. Սուլթանին կը ծանուցուի նոր Դեսպանին անուանումը։

—Տը Պիլանտ կոմս պաշտօնապէս այցելեց աւստրիական դեսպան Պ. աք Ռալիչէի, իբր Պոլսոյ դիւանագիտական մարմնոյն երէցը։

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպան Շէմսէտտին պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս գտնուէր, մօտերս կը մեկնի իր պաշտօնատեղին, Կայս. Իրատէի մը համաձայն։

Մ. ԲԷԼԹԱՆ.— Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի ծովային նախարար Մ. Բէլթան Ապրիլին պիտի այցելէ Պոլիս, Աթէնք, Սոֆիա և Պելգրատ։

ՀԷՍԻ ՄԵՍ ԴՈՒՌՍԸ.— Տարմշատէն կը հեռագրեն թէ Հէսի Էրնէսթլուի մեծ-դուքսը ամսոյս 10ին ճամբայ ելած է Արեւելքի մէջ իր կատարելիք ուղեւորութեան համար։ Ինչպէս գրեցինք, մեծ-դուքսը Պոլիս եւս պիտի այցելէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Իշխան Ֆէրտինանտի տղաքը Սոֆիայէն Ապաղիա գացին Արեւելեան ճեպընթացով։

—Զէթինէի պուլկար գործակատար Մ. Բազոֆ, որ իր պաշտօնատեղին մեկնած էր, Սոֆիա վերադարձաւ։

—Ինչպէս գրեցինք, Պուլկարիա Բարիզի իր գործակատարութեան մէջ զինուորական կցորդութիւն մը հաստատեց։ Այդ պաշտօնին կոչուեցաւ սպայակոյտի հազարապետներէն Խրիսթօ Մուրոֆ, որ իր ուսումը Պելճիոյ մէջ կատարելագործած է։

—Իշխանապետութեան երկաթուղիներուն 1903ի վերջին վեցամեայ հասոյթն է 5,306,356 ֆր.։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց մեծ ուշադրութիւն ընծայել Պետական պաշտօնեաներու ընտրութեան մէջ։

ՌՈՒՍ դեսպանատան Ա. թարգման Մ. Մայքով եղբօրը հետ Քօրֆու գնաց օդափոխութեան համար։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Անսալտս նաւարանին կողմէ օսմ. 3 մարտանաւեր կը նորոգուին Արքունի նաւարանին մէջ։ Երբ ասոնց աշխատութիւնները աւարտին, նոյն նաւարանը վերջին դրութեամբ պիտի ձեւափոխէ Ապիւլ-Քասիր և Խիւսավէնտիկեար յածանաւերը, ինչպէս նաեւ պիտի աւարտէ Իզմիրի նաւարանին մէջ գտնուող Ֆէյզի-Պահրի և Շաքիէ յածանաւերուն չինութիւնները։

Արքունի նաւարանին մէջ չինուող Նասրի-Խիւսա փոքր մարտանաւն ալ մօտերս կ'աւարտի։

—Արմսթրոնկի նաւարանին մէջ չինուած Համիտիյէ յածանաւին և Էրթողրուլ շոգենաւին փորձերը պիտի կատարուին մօտերս։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՍԱԿԱՑՈՑԸ.—Օսմ. երկաթուղիներուն փոխադրութեան սակայոյցերը ամէն տեղ նոյն համեմատութեան բերելու համար խորհրդակցութիւններ կը կատարուին։ Այս կարեւոր խնդիրին լուծումը մեծ դիւրութիւն մը կ'ընէ վաճառականութեան։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ. — Մուհարրէմի 9ը դրան էր երէկ։ Պոլսոյ Պարսիկ գաղութը արդէն քանի օրէ ի վեր սկսած էր իր պատրաստութիւններուն և աղօթքներուն։ Պոլսոյ Պարսից դեսպանատան գործակատար Միրզա Մուսթաֆա Խան ներկայ գտնուելէ ետք Վալիտէ խանի մզկիթին աղօթքներուն, այցելեց խանին մէջ պատրաստուած եռեսուն սուգերուն։

Ամբողջ Խանը զարդարուած էր գորգերով, ջաներով, սուգի չղարշներով և լուսաւորուած էր չքեղօրէն։ Խուռն բազմութիւն մը կար։ Մասնաւոր սեղանէ մը ետք, Մուսթաֆա Խան Թազիեի տեղը գնաց ունկնդրելու համար աղօթքներուն։

Գիշերն ալ խուգի սովորական արարողութիւնները կատարուեցան Վալիտէ Խանի և ուրիշ մէկ երկու խաներու մէջ։

ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան Իսօճը պահականաւը Նիկոմիդիա մեկնեցաւ։ Շաբաթէ մը կը դառնայ։

ԱՑՏԸՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Այսրնի մէջ ամերիկեան որթատունկեր պիտի հասցընեն և ջերմաբուծութիւնը պիտի զարգացնեն։ Այս մասք տարին 100000 ամերիկեան որթատունկ հասցնելով պիտի բաժնուի ժողովուրդին։ Տիպարարտ մը նաև պիտի հաստատուի թթենիի տունկեր հասցնելու համար։ Այգեգործները և իրենց տղաքը պիտի հրաւիրուին գործնական և տեսական ջերմաբուծութեան դասեր առնելու։

ԹՈՒՐՔԵԻՀԵԼԷՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Ցարդ Հելլէն կառավարութիւնը 100ին 35 աւելի կը գանձէր երբ Ռուսաստան ներմուծուած ապրանքներուն մաքսաւորքը ոսկի դրամով չվճարուէր։ Հիմա օրինագիծ մը մատուցուած է Երեսփ. Ժողովին, որ կ'առաջարկէ այդ 35ը 50ի բարձրացընել։ Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին թերթը կը գրէ թէ, եթէ այս ծրագիրը ընդունուի, Թուրքիոյէն հոն արտածուած ապրանքներուն մաքսաւորքը 100ին 15—16 կ'աւելնայ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը որոշեց իր երաշխաւորութեան տակ առնել Ալէքսանդրիոյ քաղաքին 0/0 4ով փոխառութիւնը և Քրէտի Ֆոնսիէի 0/0 4ով առանձնաշնորհեալ արժէթուղթերը։ Որոշեց արտօնել նաև Սըր Է. Քասըլսը 0/0 4ով թուղթեր հանել, մեծ ջրամբարներու աշխատութեանց համար։

ՀԵԼԱԳՐԱԹԵԼԵՐԸ. — Հեռագրաթելերու նորոգութեանց համար, ներկայ տարւոյ ելմտացոյցին մէջ նշանակուած է 1,474,000 ղրուշ։

—Ուրֆայի և Տիարպէքիրի միջև նոր հեռագրաթել մըն ալ պիտի հաստատուի։

ՄԱԼԿԱՐԱ-ՌՕՏՕՍԹՕ ճամբուն աշխատութիւնները անմիջապէս պիտի սկսին։ Ռօտօսթօ-Ինեճիք մասը աւարտած ըլլալով, Ինեճիք-Մալկարա մասն ալ մինչև տարւոյս վերջը կ'աւարտի։

ԹԱՔՍԻՄԻ Թաղապետական Պարտէզը աւելի եւս կը բարեզարդուի։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Ռումանիա Բորթ-Սայիտի ժամանումներուն դէմ 5 օրուան քարանթինա հաստատեց։

ՏՐԱՊԻԶՈՆ-ԷՐԶՐՈՒՄ առեւտրական մեծ ճամբուն նորոգութիւնը փութով առաջ կը տարուի։

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ՎՆԱՍԸ.— Կամուրջին զարնելով անոր մնասող Քալի շոգենաւին ընկերութիւնը 4000 ոսկի կուտար իբր հատուցում։ Իգտամ կ'իմանայ թէ այդ գումարը անբաւական նկատուած է և 7000 ոսկի պիտի պահանջուի։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.— Ինչպէս գրեցինք, Քալգերիճ Մարիա-Թերեզա շոգենաւը Պոլիս եկաւ 185 զբօսաշրջիկներով, մեծ մասը դերման։ Շոգենաւը Պոլսէն առաջ հանդիպած է նաև Աղեքսանդրիա, Եաֆա, Պէյրութ, Հռոթոս և Իզմիր։ Այս ցորեկ կը մեկնի Պոլսէն։ Զբօսաշրջիկներուն մէջ կը գտնուին Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանին երէց եղբայրը Սաքս-Քոպուրկ-Կոթայի Ֆիլիբ իշխանը, նաեւ Լէօբոլտ իշխանը և Վիլհէլմ կայսեր սենեկապետ Պ. Բիչհոգէն։

—Շբ. գիշեր հացկերոյթ մը տրուեցաւ գերման դեսպանատան մէջ, ի պատիւ գլխաւոր զբօսաշրջիկներուն։

—Զբօսաշրջիկները այցելեցին Կայս. Թանգարանը, Այա-Սոֆիայի մզկիթը, Մեծ-Շուկան և ուրիշ պատմական վայրերը. շոգենաւով ոսկեղջիւր գացին, Էյուպ ելան եւ այցելեցին Քաարէի մզկիթը եւ բերդերը։

—Այս իրիկուն ալ Պոլիս կը հանի գերմանական Kroukr Բոռֆonrup շոգենաւը 750 զբօսաշրջիկներով։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ գիշեր ժամը 4ին հրդեհ ծագեցաւ Բերա, Էլմա Տաղը, Ճէպհիյէ փողոց փաստաքան Վասիլաքի էֆ.ի տունէն։ Այրեցան 4 տուն, նպարավաճառի խանութ մը, պահակատնոց մը։ Շատ քիչ կարասի ազատուեցաւ։ Հրդեհը ծագած տունը ապահովագրուած էր 200 ոսկիի, ինչպէս նաև քովի տունը։ Ոստիկանութիւնը կասկածելով թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, քննութիւն կը կատարէ։

ՍՆԱՆԿ ԷՖԹԻՄՈՐՈՒԼՕ. — 63,000 ոսկիով մնանկացող Իւլիս Էֆթիմորուլօ ինքզինքը հելլենահպատակ կը ծախէր. սակայն նորանոր քննութիւններ երեւան կը հանեն թէ օսմ. հպատակ է։ Մանօթ վաճառական Ստամպուլեան եղբարք կառավարութեան դիմելով պնդեցին թէ յիշեալը օսմ. հպատակ է և ծնած է Պոլիս, Էտիրնէ Գաբուի կողմը։ Դատարանը քննութիւն կատարելով գտաւ անոր արձանագրութիւնը որ կը հաստատէր Ստամպուլեան եղբարց ըսածը։ Հելլէն կառավարութիւնն ալ տեղեկացուցած է թէ ատանկ հպատակ մը չունի ինք։ Ասոր վրայ պարտապահանջները կնքել տուին էֆթիմորուլօյի Պաղէշ Գաբուի վաճառատունը։

ԶԵՂՏՈՒՄ. — Սլահիէ գաւառին (Ատանա) նախկ և նախադատ ատեանին նախկին նախագահ Բիւշրի, անդամներէն Պէքիր և Հիւսէին էֆ.ները դատատանի ենթարկուեցան կաշառակերութեան համար։ Իսկ դատարանին քարտուղար Իպրահիմ և քափուի քարտուղար Հիւսէին էֆ.ներն ալ օրէնքին որամադրութեան պիտի ենթարկուին։

—Սելանիկի Հանր. Պարտքի վարչութեան անօրէնութեան արկղակալ Մուսթաֆա էֆ. իւրացումներ և զեղծումներ գործած էր։ Այս մասին անհոգ գտնուած ըլլալուն համար, նոյն վարչութեան անօրէն Հագգը էֆ. երկու տարուան համար պաշտօնակէ եղաւ. իսկ Ա. քարտուղար Բիլա և վարչութեան արկղակալ Խալիլ, ալի ճիւղին պաշտօնեայ Ապտիւրրահման Հաճիզ էֆ.ներն ալ հանգամանն հրաւիրուեցան։

ԾՈՎԻ ՎՐԱՑ.—Հանքածուխի մթերքով մը Շբթ. առտու Պոլիս ժամանող իտալական Նաթալի շոգենաւը, Բապթիշի առջև ինկաւ հելլենական Աֆթելիոս շոգենաւին վրայ և վնասեց անոր կամրջակին։

—Նոյն իրիկուն, Ղալաթիոյ քարափին մօտ, մավնայի մը մէջէն հրդեհ ծագեցաւ. սակայն նաւանգստի վարչութեան մէկ շոգենաւակը երթալով, շուտով մը մարեց և նաւը ծովուն բաքերը տարաւ։

ԿՈՒԻ. — Լանկայի ձկնորս Նիքոլի առջի օր կուի բռնուեցաւ Դում-Դաբուի ձկնորսներէն Ֆրանկիւլի հետ և զայն գլխէն վիրաւորեց։

ԿԱՐՄԻՐ ԱՆԶՐԵՒ.—Արշիպեղագոսի Սանթորին հելլէնական կղզին կը գրեն թէ անցեալ շաբթու մէկէն ի մէկ թանձր և կարմրագոյն մշուշ մը պատած է յիշեալ կղզին։ Ցետոյ այս մշուշը կարմիր անձրեւի փոխուելով տեղացած է, աղտոտելով ջրամբարները և դեղնագոյն ներկելով տուները։ Այս չուրին մէջ կարմիր չաս նուրբ փոշի մը կայ որ Ափրիկէէն եկած է, հաւանաբար անապատային փոթորիկի մը միջոցին։

«Ատամնաբոյժ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ»
Կարդալ Դ. երես

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԶԱՏՍԲԱ ԵՒ ՔԱՖՖԱ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 26 Մարտ.—Ռուս հեռագրական գործակալութեան Լիսաեանկի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ճաբոնցիք դադրեցուցին իրենց յառաջխաղացումը Բիֆէնկ-Եանկէն դէպ ի Անճու։ Անճուի մէջ 3000 Ճաբոնցի կան, 1000 հատ ալ Բաքէչ-Հէնի մէջ։ Զինամբոյի նաւահանգիստը կը գտնուին Ճաբոնական 40ի չափ մարտանաւեր և փոխադրանաւեր։ Ճաբոնցիք հաւանաբար մտադրութիւն ունին ռուս ցզօրքերը Քորէայի հիւսիսակողմը դարձնելու։ Ճաբոնցի հեծելազօրքերը կը վախնան Խազախներէն, որոնց հանդիպելնուն պէս կը քաշուին։ Ամսոյս 2ին ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Խազախներուն և Ճաբոնցի յառաջապահներու միջև. երկու Ճաբոնցի սպաննուեցան. Ռուսերը կորուստ չունին։

ԽԱՐՊԻՆ.—Օր. Քուրօքաթքին այս առտու հոս հասաւ։ Կայարանին մէջ ողջունուեցաւ բանակին առժամեայ հրամատարներէն, զօրավարներէն, քաղաքապետական պաշտօնատարներէն և չինական բարձրատիճան անձերէն։ Ամբոխը համակրական ցոյցեր ըրաւ։

ԲԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուս կառավարութիւնը տեղեկութիւն առաւ թէ Ճաբոնցիք պատրաստութիւն կը տեսնեն Զինաստանի չէզոք մէկ տեղը զօրք ցամաք հանելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Բորթ Արթուրէն կը հեռագրեն թէ Լուսիոյ մէջ չինուած և անդրսիպերիական երկաթուղիով ղըրկուած չորս թորփիլանաւերը յաջողութեամբ ծով իջուցուցեան ներքին նաւահանգստին մէջ։ Այս թորփիլանաւերը կոր կոր ընելով շոգեկառք դրուեցան և Բորթ Արթուրի մէջ վերակազմուեցան։

—Բորթ Արթուրէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը այժմ կ'զբաղին պաշտպանութեան նոր միջոցներ չինել ցամաքի կողմը։ Ասոր համար կը գործածեն ատամնաւոր և սուր ծայրով թելեր։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Ռուսական քաղաքական նշանաւոր անձերէ կազմուած յանձնաժողով մը հրաւիրեց Սերպերը մտնել 500ներու լէգէոնին մէջ, որ պիտի մասնակցի պատերազմին։

ԹՈՒՐԻՕ.—Կը հաստատուի թէ Բորթ Արթուրի վերջին յարձակման միջոցին ճաբոնական մարտաւերը չեն վնասուած։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԸՐ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՆԱԲՈԼԻ, 25 Մարտ. — Վիլհէլմ կայսրը այս առտու պտոյտ մը կատարեց Քարրիի և Սորէնթոյի մէջ։ Ամէն կողմէ սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ։

ՆԱԲՈԼԻ, 26. — Իտալիոյ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը հոս հասաւ ամբոխին բուռն ծափահարութեանց մէջեւ և Հոհենձոլլերն նաւը գնաց, ուր ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսրէն։ Երկու Վեհապետները չափազանց սիրալիր ողջագուրում մը ունեցան։

Կայս. զբօսանաւին մէջ տրուած հացկերոյթին ատեն Ն. Վեհափառութիւնք սիրալիր բաժակաճառեր փոխանակեցին. ի վեր հանեցին այն կապերը, որոնք բարեբախտաբար այնքան տարիներէ ի վեր կը միացնեն Իտալիան և Գերմանիան և իրենց միւս դաշնակիցը Աւստրիան. շեշտեցին լաւագոյն արդիւնքները Երրեակ Զինակցութեան՝ որ ժողովուրդներուն համար օրհնութիւն մը և Եւրոպայի համար ալ խաղաղութեան ապահովութիւն մը եղած է, որու պաշտպանութեան տակ ժողովուրդներու խաղաղասէր զարգացումը պիտի շարունակուի անխաթան։

Շատ սիրալիր հրաժեշտ մը եւ-ք Իտալիոյ թագաւորը զատուելով Վիլհէլմ կայսրէն Հռոմ մեկնեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. Ժողովը միաձայնութեամբ վաւերացուց նախագահին առաջարկը, որուն համաձայն Նաբոլիի մէջ երկու Վեհապետներուն տեսակցութեան առթիւ ուրախութիւն պիտի յայտնուի և հեռագիր մը պիտի ղրկուի թագաւորին իրենց զգացումները յայտնող։

—Վիլհէլմ կայսր Ասպազիա պիտի երթայ ուր պիտի տեսակցի Աւստրեհունգարիոյ կայսեր հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Ըլօխինէն (Արեւելեան Ափրիկէ, Ֆրանսական գաղթականութիւն, նախկին Ուրպոն կղզին) մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ թաթառ մը ամսոյս 21ին և 22ին աւերած է բոլոր կղզին։ Հաղարաւոր մարդիկ անպատսպար և անսնունդ են։ Ցարդ նմանը չէ տեսնուած այս ակակ թաթառի մը։ Հիմակուհիմա 24 մեռնող կայ։

ՀՌՈՄ.—Վատիկանի մօտ ֆրանսական դեսպան Մ. Նիզառ, աղդու բոզքագիր մը յանձնեց Վատիկանի, կարթոլիկներու ժողովին անցած ուրբաթի նիստին մէջ Պապին արտասանած ճառին քննադատութիւններուն դէմ։

Պապը չպիտի պատասխանէ Ֆրանսայի բողոքին։ Այսուհանդերձ Բարիզի պապական նունցիային ետ կանչուիլը ապահով է։ Կը կարծուի թէ Մ. Նիզառ ևս ետ պիտի կանչուի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԲԱՐԻԶ, 27.— Բորթ Արթուրէ կը հեռագրեն թէ ռուս նաւախումբը մօտակայ կղզիները քնած ատեն ընկրկմեց ճաբոնական շոգենաւ մը որ ուրիշ նաւ մը կը քաշէր Զինացիներով լեցուն։ Բոլոր ճամբորդները վար դրուեցան։

ԲԹԵՐՍԳՈՒՐԿ. — Անգլիական և ամերիկեան Մամուլին բռնած ընթացքին համար, ռուս վաճառականներ կ'ապառնան խզել ամէն առեւտրական յարաբերութիւն Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց հետ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Սէուլէ հեռագիրներ մեծ անորոշութիւն մը կը նշանակեն Ճաբոն բանակին յարձակումներուն մէջ։ Հեծելազօրքերը մանաւանդ վախնալ կը թուին Խազախներէն։

ԲԱՐԻԶ. — Վլատիվոսթոքի ռուս բանակը մեկնած է քաղաքէն և դէպ ի Քորէա կ'ինչնէ։

—Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնցիք մատդիր են ռուսերը բանակետ դել տալ Քորէայի հիւսիսակողմը։ Զուեանկի մէջ կը համախմբուին և տեղը կը զօրացնեն։ Առաջապահները ամէն օր փոքր ընդհարումներ կ'ունենան։

Հրապարակի վաճառումներուն շաբաթական ցուցակն է.

ՔԻԹՐԷ

13 պարկ Դեղին	11½—12½
5 » Պիօնտօ	17½
1 » ճերմակ	20¼

ԹԻՑԹԻԿ

59 հակ Տէրի	11 15/40—11 30/40

Կ. Պոլիս, 13/26 Մարտ 1904

ԳՕՆԻԱՑԻ մէջ թերթիս գործակալ կարգուած է երկաթի վաճառական Մեծ. Գրիգոր էֆ. Աշճեան, որուն հետ պէտք է կարգադրեն նոյն գաւառի մոր բաժանորդները իրենց թերթիս հետ ունեցած հաշիւները։

Տես Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ դեղարանի ծանուցումը Դ. երեսը։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԷՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

15 Մարս 1904 55

ԼԷՖՏՈՆԱՏՆԵՐՈՒ ՈՐԴԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.Գ.

Երեք օր ամբողջ Ճիւլիա մերժեց ընդունիլ Սավարին։

Այսու հանդերձ տունը չփակուեցաւ։ Ցնաց, չատ անգամներ դուրս ելաւ. գնաց Սէն-Ռօշ եկեղեցին, ուր, ամուսինին մահէն ի վեր սովորութիւն ունէր ամէն առտու երթալ մում մը վառելու։ Միայն թէ, այս անգամ, ամէն առտնուան պէս մինչեւ մտին հասնիլը աղօթքի չկեցաւ, այլ, ամսուան մը կանխիկ տուաւ մոմավաճառին, որպէս զի ամէն առտու վաղ, և ինք գալու պէտք չունենայ այլ եւս։

Ցետոյ Մարիէթթայի հետ գնաց Լա Բէ փողոց. պայուսակներու մէջ հազարումէկ առարկաներ զետեղել տուաւ որոնք իրեն կը պատկանէին, և ետքը գոնապանին յանձնարարեց ծախել իր կարասիները և վարձու տալ յարկաբաժինը։

Վերջապէս իր ամէնօրեայ և առաւօտեան այցելութիւնը տուաւ Բէր-Լաշէզ գերեզմանատունը։ Ընդհանրապէս այս այցելութիւնէն առաջ կը հանդիպէր Բարիզի գլխաւոր մէկ ծաղկավաճառին, որմէ կը գնէր մանիշակի փունջ մը վարդերու պակով մը շրջապատուած։ Մօրիսի նախընտրած ծաղիկներն էին ատոնք և Ճիւլիա յուզիչ մտածումը ունեցեր էր ամէն առտու իր դժբաղդ ամուսինին դերեզմանին վրայ դնել փունջ մը, որուն պէսերը ժամանակաւ ան իրեն կուտար։ Այս անգամ սակայն այրին բաւականացաւ իր ամուսինին գերեզմանին վրայ դնել անթառամ ծաղիկներու աւանդական պակ մը։

Երեք օր ետքը, Սավարի տժգոյն և անձկադէմ, վերջապէս ընդունուեցաւ Ճիւլիայէն։

—Ա՜հ, դուշեց երիտասարդը, ինչո՞ւ դիս դեռ կը վտարէք ձեր ներկայութենէն, ինչո՞ւ...

Կինը ընդմիջեց զայն ըսելով.

—Մի՛ գանգատիր. անիրաւ բան մը ըրած պիտի ըլլաս. բնաւ տեղի չունիս գանգատելու, հաւատա՛, կ'երդնո՛ւմ...

ԺԳ.

Ոստիկանութեան պաշտօնաբանին նրբանցքներէն անցնելով Վիպէռ օր մը գնաց ապահովութեան պետին տեսնելու, ուրկէ ուզեր էին։ Երբ ներս մտաւ, ոստիկանութեան տեսուչը ըսաւ։

—Է՛, իրաւ որ ազէկ, մեզի անանկ ազէկ տեղ մը դրիք որ...

—Ինչ ըսել կ'ուզէք... հարցուց ոստիկանը։

—Ինչ պիտի ըլլայ, քիչ մնաց կը կորսնցնէինք Լանկլատը։

—Ինչ, փախչի՞լ փորձեց։

—Ո՛չ, բայց մեռնելու վրայ էր։

—Ատանկ ընելով աւելի ազէկ կ'ընէ։

—Իրեն համար ատանկ է, բայց մեզի՞ համար... Անպատճառ պիտի ըսեն թէ զայն սպաննեցինք կամ փախցուցինք։ Ինդիրը յուզումնալից դատի մը չուրջն է, և Բարիզցին կատակ չըներ երբ իր հանցաքներն ու յուզումները զեղչես։ Բայց բարեբաղդաբար Լանկլատ հիմա ազէկ է։

—Ինչ ունէր որ։

—Տեսակ մը արեան համախտնում, որ առաջ եկած է այն տեսակցութենէն զոր որոշած էիք կատարել տալ իր սիրուհիին հետ։

—Անո՞ր համար էր որ անոր դաղը ուշացաւ։

—Այո, բայց ա՛լ կ'ուզենք օգնիչներս աղատել կարելի եղածին չափ շուտ։ Խելօք բանտարկեալ մը չէ որ, միշտ պէտք է հսկել վրան։

—Դեռ վայրագութիւններ կը գործէ։

—Ոչ, հիմա չատ հանդարտ է, չատ ընկճած։ Բայց դարձեալ հսկողութիւնը պակաս ընել չենք տար։

—Ո՞ւր փոխադրուած է հիմա։

—Ոչ մէկ տեղ, դարձեալ հոս է. միշտ ձեռքի տակ ունենալ կ'ուզենք զայն։ Հա՛, քանի որ հոս էք, ազէկ է որ երթաք տեսնէք զինքը։

—Ե՞ս. և ինչո՞ւ։

—Դուք տեսակ մը ազդեցութիւն ունիք անոր վրայ. ասոր փորձերը տուիք արդէն, և գուցէ զայն կարենաք համոզել որ հարցաքննիչ դատաւորին պատասխանէ։

—Ուրեմն չի՞ պատասխաներ. գուշակա՞ծ էի արդէն։

—Դործին սկիզբէն ի վեր չկրցանք ոչ թէ խոստովանանք մը, այլ բառ մը իսկ կորզել բերնէն։

—Ժամանակին խօսած է և կը բաւէ ադ։

—Աւելի ազէկ կ'ըլլար որ հիմայ խօսէր. յաւելի բան է տեսնել որ ան կ'ընդդիմանայ դատաւորներուն առջեւ իր այս բացարձակ համբութեան մէջ։

—Օ՜հ, ըսաւ Վիպէռ, այդ մասին ամենափոքր կասկած մը անգամ մի՛ ունենաք, պիտի ընդդիմանայ եթէ միտքը դրած է։ Թէ որ անգամ մը ո և է գաղափար հաստատուի այդ տեսակ հաստ գլուխի մը մէջ, դիւրաբաւ կարելի չըլլար զայն խլել հանել։

—Կը յուսամ որ դուք պիտի յաջողիք։ Կ'ուզէ՞ք փորձել։

—Ոչ մէկ արդելք կը տեսնեմ, բայց անօգուտ կը գտնեմ։

—Հետս եկէք, ձեզի ես տանիմ։

Երբ Վիպէռ ներս մտաւ Լանկլատի սենեակէն, ան երեսը պատին դարձուցած պառկած էր անկողինին վրայ։ Ոչ մէկը կ'այցելէր իրեն. այս պատճառով կարծելով թէ բանտապան մըն է, ադին անգամ չդարձաւ։

Վիպէռ չիտակ անկողինին քով գընաց և թիապարտին ուսին դպչելով.

—Է՛, ծերուկս, ըսաւ անոր, հիւանդ ենք ի՞նչ ենք։

Լանկլատ կանդնեցաւ, իր տժգոյն դէմքը դուռնաւորուեցաւ, հիւանդութենէն տկարացած աչքերը սկսան փայլիլ և ըսաւ ոստիկանին։

—Դո՞ւն ես, է՛ ազէկ, իրաւցնէ գոհ եմ քեզ տեսնելով, ծունկդ ինտո՞ր է...։

—Օ՜հ, այդ դժբաղդութեան վրայ չխօսինք. չատոնց է որ անոր ցաւը անցած է, քու բաղդիդ չարժանացայ ես, համախտնում չունեցայ ուղեղիս մէջ։ Մնաց որ հիւանդութեանդ միջոցին կրնայիր մոռնալ...

—Այո, բայց հիմա ազէկ կ'երթամ։

—Դեռ կը խորհի՞ս սա արարածին վրայ որ քեզի այնքան անգթօրէն սառապեցուց.

—Այո՛, մի՛շտ...

—Է՝, ըսել է, դեռ կը սիրե՞ս զայն։

—Այո՛, պատասխանեց Լանկլատ առանց վարանելու. ասիկայ կը զարմացնէ՞ քեզի...հարցուց վայրկեան մը ետք։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՓԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՌԷՐԻ, ՍՈՒԹԷՐԼԱՆԴԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4
(ՅՈԳԱՏԼԵԱՆ ՍՐՃԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՐՁԱԿԻՑ ՄԷՋ)
ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ 3 (Ը.Ե)
Կիրակի օրերը ժամագրութեամբ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150 030,616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գեւմանիոյ ամէնէն ազօր Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցեղատնա թոչակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ազգ ու որդերու համար օժիտ մը, չորս թակական փոքր վճարումներով. — (Մինչեւ այսօր ... կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, այնպէս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեանը ժամանակ, օրինակի համար չորս թակական փոքր վճարումով մը, որոնք Մէկ ՖՐԱՆՔՈՎ, և վճարելի միւսոյն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Տեսուչ՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՔԷՉԻՇԵԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԿԻ ի Պոլիս.= ՔՈՒԵՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԿԱՆ
ԼԻՍԱՉՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԴԱԼՃԱՆԵԱՆ
Պոլիս Դաբբրնոցողլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԳՐԱՏՈՒՆ-ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ
Պոլիս, Զահմաճերլար, թիւ 50
Բերա, Գալաթա-Դաբաղ, 695

Ամենայն մթերք հին և նոր գրքերու, հազուագիւտ և սպառած գրքերու, վէպերու եւն. — Կը գնէ մատենադարաններ և գործածուած գրքեր։ Անհաւասարի ծան վաճառում։ Ապառիկ վաճառում։ — Վարձքով գրքեր կուտայ՝ կարդալու համար։ Մատենադարաններու համար գեղեցիկ կազմերով գիրքեր կը մատակարարէ, առանց կազմի գինը պահանջելու։ Նրբաճաշակ կազմեր և չափաւոր գներով տպագրական գործեր կը պատրաստուին։

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐՕՐՈՅԵՆ
ՊԱՐՏԻ ՍԿՍԻԼ

ՆՈՂԱՐՔՆԵՐՈՒՆ ՄԻԱԿ ԴԱՍԱԳԻՐՔԸ

«Կրթութիւնը Օրօրոցէն» գիրքը մօր մը սրտէն բղխած և բարոյական մաքուր հոգիովը օծուած դասերը կուտայ մեր տան տէրերուն և աւելի ճիշդը՝ մայրերուն իրրեւ իրենց ամէնէն վստահելի բարեկամը, ամէնէն անկեղծ և փորձառու խրատուն և առաջնորդը։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
(Մանգու�Թիւ 769)

Մանկանց գիտական և բարոյական կրթութեան վերաբերեալ սոյն օգտակար գիրքը որ ուղղեալ է ծնողներուն, անհրաժեշտ է որ գտնուի ամէն տան մէջ, ուր որ մանուկ կայ կամ մանուկ պիտի ծնի։ Ծնողաց համար ահա անսխալ ուղեցոյցը և իմաստուն խորհրդականը կրթութեան համար։ Ապսպրանքները պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Գաղատէր խան, դիրձակ Ստեփան էֆ. Դանիէլեանի սենեակը։ Դաւառներու համար փոստի ծախք չի պահանջուիր։ Գրավաճառներուն 25% զեղչ։ Գին 5 Ղրշ։

Ի Լ Ա Ն

Եէմէն վիլայէթի տախլիեսէ Դամարանտան Սէլիղայա գառար թէֆիտէն վաղ իտիլէէք 5250 մէթրո վէ պին մէթրո իբի նումէրոլը եօղաղ գալլօսը իլէ գալլանը էքլերինի եարմագ վէ թամիրտամա գալլանըլմագ իւզրէ պի գոռմա տէրունենտէ Շէէրքիլօ Շամէթօն վէ կիւմիւշխանէ Դամարան կիւմիւշխանէ թէպիմ իտիլմէք ջարբըլա մէվզրի մինաղատսաեա վաղ օլուսմուղունսան, իթտարա թալիպ օլուպ չէրտիթինի կէօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆիրտի ալմագ իսթէյէնլէրին էվվէլ էմրտէ 100աէ օն իթիպարըյա թէլէմիսմաթը նագտիէ վէ եահօտ Տէրսատատէթ Թիֆարէթի օտասրյա մուգավէլամ մուհարրիրլիյինտէն մուսատագ քէֆիալէթը գալիխլէրինի համիլէն վէ էյեամը թաթիլէտէն մատատ հէր կիւն թէլէկրաֆ վէ Բօսֆոր նէգարէթի մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

13 Մարթ 1320

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԵՐԿԵՐ
"LYTHITE" STANDARD AMERICAN PAINT
ՇԻՆԵՐԵՐՈՒ ՆԵՐՍԻ ԵՒ ԴՈՒՐՍԻ ԻՆՁԳԼՍ ԵՒ ՊԱՏԱՆԱՅԻ ՅԱՏՈՒԿ

Կ'ուզէ՞ք ձեր տունները, գրասենեակները եւն. ամէն կարգի չէնքերը լուսաւորել ընտիր և գունաւոր պատանաներով, որոնք ճոս չունենան. տուս չորնան և վրայ չելնեն, գործածեցէք ամերիկեան պատանաներ, որոնք ամէնէն խոնաւ օդին իսկ, 2-3 ժամէն կը չորնան, փորձ մը գոհ պիտի թողու ձեզ։

Կ'ուզէ՞ք ձեր տուներու, դպրոցներու, թատրոններու եւն. ամէն կարգի չէնքերու ներքին մասերը ամէնէն սիրուն և բնական գոյներով ներկել, որոնք չուտ չորնալու և տախտակները փտելէ արգելելու մեծ առաւելութենէն զատ գոյներնին չնեռեն բնաւ և ներկուած տեղերը պայծառ և լուսաւոր ընեն։ Գործածեցէք ներքին չէնքերու յատուկ Ամերիկեան Լիթիայթի ներկերը, ապահովապէս գոհ պիտի մնաք։

Կ'ուզէ՞ք քարէ, փայտէ, աղիւսէ որ և է չէնքի դուրսի մասերը ներկել անձրեւին վնասներէն պաշտելու համար, գործածեցէք դարձեալ Լիթիայթը։

Կ'ուզէ՞ք ածան. անհաւասարի կերպով ածան ներկել ձեր որ և է մէկ չէնքն,

Կ'ուզէ՞ք որ ներկուած որ և է տեղ ներկուելէ անմիջապէս վերջ բնակելի ըլլայ առանց որ և է անհաճոյ հոտի և խոնաւութեան,

Կարեւորութիւն մի տաք կարգ մը վարպետներու կամ ներկարարներու Լիթիայթի մասին անենպատ խօսքերուն, որոնք անձնական չահերու նկատումով և կամ նախապաշարումով հակառակ են չատ մը օգտակար նորութիւններու։

Այլ հաճեցէք դիմել Թուրհիոյ միակ կեդրոնատեղին

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Քիւրճի խան թիւ 3 Գրիգոր Աճեմեանի
— Մանամիւլ Կալաթա, Վոյվոտա խան Գ. Դարակէօզի —

և Լիթիայթի նմոյշներ ու գրքոյկներ ստանալ ուզուած քանակութեամբ։ Դաւառները գործակալներու պէտք կայ։

ԴԵՂԱՐԱՆ
ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆ
261 Մահմուտ Փաշա Պաշի, աղբիւրին կից 261

Սոյն բազմամեայ դեղարանը, այս անգամ նոր կազմակերպութիւն մը ստացած ըլլալով, Խաչիկ Ֆէսճեանի կողմանէ, քիչ ատենուան մէջ պատիւը ունեցաւ գնահատուիլ յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իրեն ուղղութիւնը և նպատակը ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշգրտութեամբ, դներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապահովման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են։

Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ ամէն շաբթու պատուաստի թարմ թիւպեր բերել տալու։

* * *

Ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորաբար հանրածանօթ բժիշկ Ալլանվէրտի էֆ.՝ որ ամէն Դշ. Երեք. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանարանը։

Առաջնաբոյժ Վռամշապուհ էֆ. Թաղեան հաս ամէն առաւօտ սոյն Դեղարանը կը գանուի և ակադայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պատրաստելով նաև արհեստական նուրբ ակռաներ։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԴԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԴԱՂԴԻԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ
ԾՆՆԴԱՄԻՋԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ
ԲԷՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միւք փողոց Թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ,
Տեր եւ Տիկին
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Պոլիս, Պանչէ Դաբաղ, Պիզ Պար Զէքիթ դիմաց
ԱՐԱՄ ԴԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գանուի Սկիւտար, Ի Տարտիլ, Տոդրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս Պանչէ Դաբաղ, Պին-Պիր-Զէչիրլիր դիմաց
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսին (Էճզախանէի թիւրքիէ) եէվմը քիւչաթուսան պէրի կէսօթէրտիի ինթիգամ վէ տրգդաթան վէ իէզար օլման քէսգինլիի էսվիյէնին խայխիրէմ վէ էհվէնիյէթինա ամէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէնի օլուպ, տիէրլէրիտէ նիւմունէի թիթիսալ օլմագ չէրէգինի իպրաղ եթմէք տրբ. ադա տրգգաթ վէ ինթիգամա մանեցամ օլան թէֆտարէթ վէ նէգգաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէ էսբաբ մեգարը էհէմմիյէթէ տարնացագ մէվզուատան պաշլրճարտ տրբ. ամէնէնի միւսէլլէմի վէ ատիմիրը բէսմիլինին տախի մուսատատագ օլուպտրը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսխասէն պէքլէնիլէս չու խրտնմաթը միւթահանէնէթ պիր իւլվէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսխանէնէ չիմիրէ գառար միւրաճաաթ խէնն պիլճիմէզ զուէֆայի խասթիկեան մէճճանէնէ թէէսաւի իթտիրիմէք վէ մուալէճաթը լազրմէ տախի քէզա պիլա իւտրէթ ինթա իսթիմէք կիպի իսթիյար օլընան ֆէքատքէրքէզար նագարը տրգդաթա տալնագ օլուք իսէ պու էճզախանէնին խթիհալը մէնֆաաթան զիյատ էվմճինանէ խրատէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվէրի իւզերինէ թէէսխասիմի օլուուր ատրնա թային իսէրիլթէ չու թատատա օլընան հիմէմաթէ մասրուֆէտէն նայի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգրատ գաթի տէրէճաթ իսէրէք, պու կիւնդի մէրթէպէի իրրաղ էյլէմիշ վէ պու եւլէգէն ատ էրպապը միւրաճաաթրն մէնմունիւրէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթրպպանրն առախի խօշնուտախինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզգիւր էճզախանէտէ քեսգինի իլէ վէ էմրտագա քէսպը իսթիսատը թամ էյլէմիշ մէյսիրը աթրպպա հէր կիսն էվգաթը մուտէյնէտէ հազրը պուլունաբգէպրը կիպի զիւքիր ու իւնսան մախսուս օլմագ իւզրէ ատ մուտէյնէխանէլէր մէվճուտ տրբ. էճզախանէտէ պուլունան ալէաթ վէ էտվաթը ֆենիդիէնիրն միւքէմմէլիյէթի ատպէպի իլէ եէկեանէ ատէնիրմէյէ չայան օլան (թանիլիսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթ Սէնիյէտէն Եվրոպատա ազգուզ ատնի թանալ իթտիրիլտիքէն ոնրա իւտ ատֆա օլարագ քիմիական տիբլոմասընը իրրաղ իլէ չէհրիմիզէ ավատէթ իթմէք օլան Մէքքէպէ Թրպիէի Շահանէ Օրքոտ. Անէմա Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսմիլ իտիլմէք տիր. մուսիմիլէրէն ֆէնտը թանիլիտէքի իգթիտարը պուրատա նասրը մանիմ իսէ, եվրոպատատա օ տէրեէ մարուֆ տրբ, մուսիմիլէրէ պէտանը ինսանատա միւհիմմաթ թանիլի հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իրիմիտա իլէ պիրթանիլի աթրպպատա իրաղ վէ պիրնէյն ալէյէ աթրպպայի մուսիմիլէրիմի իրլէրինի պիր գամ տատա թէէսիլ իթմէքտէ օլատրը ալիպի մէրթ օլան մատէնի նէպատի հէր նէվ մէվատը տախի սուրէթը մուքէմմէլէաէ թանիլի վէ իրաղար իթմէքտէ տիր։ 8—8

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
ՆԻՒ-ՀՕՄ
ԱՇԽԱՐՀԱՀՌԱԶԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵԲԵԼՆԱՆԵՐ
ՁԵՐԶԻՆ ԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Պատիւ ունինք արգոյ հասարակութեան տեղեկացնելու թէ գնած ենք ամերիկեան աշխարհահռչակ այս գործարանին Պոլսոյ Նախագահ Ներկայացուցիչ Գ. Սալվաթարի ունեցած բոլոր պատրաստի մեբեններեր։ Հետեւաբար, սկսած ենք չափազանց զեղչուած գիներով ծախել ընտանիքներու և գործարաններու համար ամէն տեսակ կարի մեքենաներ, և յարակից գործիքները, որոնք թէ՛ տեսքով և թէ գիներով անմրցելի են։

Նպատակ ունենալով շարունակել ամերիկեան այդ մեծ գործարանին Թուրքիոյ գործակալութիւնը, յանձնարարած ենք ՀՈՄ մթերք մը ամէն տեսակ կարի մեքենաներու, որոնք քիչ ատենէն Պոլիս կը հասնին։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
Կեդրոնատեղին եւ վաչուքիւն.—ՊՈԼԻՍ, ԹԱՇ ԽԱՆ, ԹԻՒ 36, 52 և 56

ՊԱՅԳԱՆ
ՍՕՖԵՍՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ԱԿՏՄԱՑԷ, ԻՂԼԻՏՅԱԼԻ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899աա մէրի իւլիթրա էօմիւր սիկուրթաը պէտէլի ֆրդ. 19,534,276
» » քանկէն » » » 460,267,203
» » բրմի » » » 1,433,965

Էօմիւր էնդիմնի վէ չօնուգլար իլիւն միւթէտիլ չէրտիթ իլէ սիկուրթա ադա իտէր

Ճանկէ՝ էտրէ հէր նէվի պէնա վէ եէնա իւզերինէ սիկուրթա ադա իտէր։ Նէթիջէսի էտրէրէն էտրէ մալ, էվվէլդէ նագտիրէ վէ վարար սիկուրթա լտրը գտպուլ իտէր։

Հիսաբատան՝ 1896աա 18½%, 1897աէ 18%, 1898աէ 18%, 1899աա 16% թէմիթթիւ թէվզի իթմէք տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (Տէրտատէթաէ Գրէտիթ Լիոնէ, (Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանք, (Սօֆիատա Պանք Նատիոնալ Գիւլկար։
Թարղալար իլիւն միւատատա վէ միւթէպէր քէֆալէթի ատէնթլէր արտանլրյոր Գալաթա, Թաթարաբուն խան, Պանք Օթթոման գարշուսընա Արշակ Ոսկեան։

Ա՛Ի ԹԻՆԹՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄԻ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՅԻ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԵ
Բարիսատ Բլաս Վանսամա, 9 նումէրոլու տարիէի խուսուսի։

ՀԱՅԻԹ ՏԻՐԱԿԻՑ
Մէրմատէ վէ իսիթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1902ՆԻՆ մագպուզաքը 24,000,000 »
Էօտէնէն գիման 279,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 21,500,000 »

ԿՕՄԻ ՏԻՐԱԿԻՑ
Սէրմատէ վէ իսիթիեաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաքը 12,000,000 »
Էօտէնէն գիման 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ԳՈՒ ՇԻՐՔԷԹԻ զատէբ միւատիա չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գալտիրէ էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ ատախ միւխթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էվվէն։
Ֆիեսթիլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պ...» ... Ս. Աթանպոլ Ամբոնը տախի
Սթանպոլատա Սուլ... Օղլու բուսուժրնատա տրբ։